

Bokselskap.
Dikken Zwiłgmeyer: *Morsomme dage*.
Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Dikken Zwiłgmeyer
Morsomme dage

1896

[Onkel Ferdinands Abekatte](#)

[Tegnetimer](#)

[Moro i Byen](#)

[Veninder](#)

[Oleanas Klokke](#)

[Brev fra Inger Johanne til en Veninde](#)

[Poppelen](#)

[Otte Aar gammel](#)

[Turister](#)

[Agterudseilet](#)

□

Onkel Ferdinands Abekatte.

Kjender nogen af dere onkel Ferdinand? Den gamle fine, graaklædte herre, som hilser saa høflig og smiler til alle? Ja for alverden kjender ham; han er ikke netop min onkel – eller nogens onkel, det jeg ved; alle mennesker kalder ham bare saa, fordi han ligesom passer til det. Han er vist det snildeste menneske, som findes i verden. Alle fattigfolk elsker ham; han kan ikke sige nei til nogen ting, og han er glad i alle mennesker og alle dyr, lige til fluer og myg. Ja jeg tror ikke netop, at han liker at blive stukket af en myg; men dræbe den vil han ialfald ikke.

Engang som onkel Ferdinand var ude og rodde, opdaged han pludselig midt ude paa vandet en myg, der sad paa hans haand. Og tænk, saa rodde onkel Ferdinand iland med myggen, forat den ikke skulde drukne. Naar der tilfældigvis falder en flue ned i onkel Ferdinands kaffekop, har han et svare stræv, maa dere tro. Først bliver fluen forsigtig taget op; saa vasker han den i rent vand og lægger den paa et stykke papir paa ovnen eller i solskinet. Hele formiddagen kan onkel Ferdinand gaa og stelle med en druknet flue, flytte den fra det ene sted til det andet og puste varmt paa den.

Slig er onkel Ferdinand.

Han er gift med tante Oktavia. Og de er svært rige og bor i et nydeligt hus med en masse værelser, hvor der er frygtelig meget pent, mange kunstverker og saadant noget. I det inderste kabinet ligger tante Oktavia paa en sofa hele dagen. Hun er ikke egentlig syg; mor siger, at hun bare ligger der, fordi hun er saa rig. Du – hvis jeg havde saa mange penge som tante Oktavia, skulde jeg nok gjøre noget andet end at ligge og lukke øinene.

Endda er det merkelig nok tante Oktavia, som regjerer der i huset. «Den, som har forstanden, den skal have magten», siger tante Oktavia. «Ja, søten min», siger onkel Ferdinand.

De har ingen børn, derfor er de saa gruelig glad i dyr beggeto. Tante Oktavia elsker mest smaa, hvide silkepudler, som blir badet i lunkent saabevand, tullet ind i badelagen og kjæmmet med finkam, og som triller som hvide nøster bortover gulvet. Tante Oktavia er meget mere glad i de silkepudlerne end i nogen anden ting i verden, det tror jeg sikkert.

Men onkel Ferdinand er mest glad i abekatte. Den første abekat, han havde, fik han hjem med en af skuderne sine. Sjøfolkene ombord havde kaldt den «Stomack», fordi den var saa svær til at spise. Ja for dere ved vel, at «*stomack*» betyder mave paa norsk; og siden blev den kaldt det alle sine dage.

Dere kan tro, onkel Ferdinand var i en kattepine dengang. Han turde ikke sige til tante Oktavia, at han tænkte paa at faa en abekat i huset, ser dere. Men skibet, som Stomack var kommet med, skulde reise, og onkel Ferdinand maatte sige det.

Tante Oktavia laa paa sofaen, onkel Ferdinand stod med ryggen mod ovnen med opløftede frakkeskjøder.

«Vilde du ikke bli' glad i et nydeligt legetøi, Oktavia, rigtig et charmant

legetøi, min ven?»

«Et legetøi», sagde tante Oktavia og saa forbauset bort paa onkel Ferdinand, «hvad mener du?»

«Rigtig et morsomt legetøi, som sprang omkring og gjorde spilopper, entred opover gardinerne f. eks. (han kom nemlig til at tænke paa, hvorledes «Stomack» entred opover riggen paa skibene) eller sad paa skulderen din og spiste kage.»

«Manden er bleven gal», sagde tante Oktavia forfærdet og reiste sig med en for hende usædvanlig raskhed; «du er gaaet fra din forstand, Ferdinand, – nei, nei, nei – kom ikke nærmere – du er syg.

«Nei, Oktavia, min ven, jeg har min fulde forstand, jeg mener – jeg mener» – her gik onkel Ferdinand hen og saa indsmigrende paa tante Oktavia, – «jeg mener bare en abekat.»

«Du store verden», sagde tante Oktavia, «nu kalder han mig en abekat, – og endda siger du, at du har din forstand.»

«Min elskede», sagde onkel Ferdinand og saa yderst ulykkelig ud, «jeg mener bare, at der er en abekat ombord paa skibet, som jeg gjerne vil have her hjem.»

«Og det gjør du alle de omsvøb for – ja du er dig selv lig – ja-ja» – tante Oktavia slog med begge hænder i luften – «jeg siger jo ja til alt muligt – lad dyret komme, lad dyret bare komme, – den kvæler mig nu en vakker dag, men jeg er vant til det – jeg mener, jeg er jo vant til at sige ja og bøie mig.»

Tante Oktavia sank opgivet ned paa sine puder og slog fra sig, da onkel Ferdinand vilde lægge et sjal over hende.

Saaledes kom Stomack der i huset.

Det var den mest spillevende, skøieragtige abekat, en kunde tænke sig. Den holdt for det meste til i onkel Ferdinands kontor. Op og ned ad boghylderne entred den, akkurat som et ekorn; undertiden kasted den sig tversover værelset fra det ene bogskab til det andet; engang hopped den lige lukt paa den store lampe under taget, saa glas og kuppel faldt klingrende ned, – Stomack hang ynkelig i en af kjederne og skreg. Det kunststykke gjorde den ikke oftere.

Stomack elsked intet i verden saa høit som fyrstikker. Naar den fik fat paa en fyrstikæske, blev den sjæleglad og entred øieblikkelig op paa det høieste bogskab. Her sad den og kasted en og en fyrstikke ned paa gulvteppet; blev den kjed af det, kylte den hele æsken med en forbausende sikkerhed midt i hovedet paa onkel

Ferdinand. Onkel Ferdinand sad taalmodig og ventede paa denne sidste salve; saa lagde han sig paa knæ og samlede op hver eneste fyrstikke igjen.

Det værste var imidlertid alligevel, at onkel Ferdinand ikke kunde komme op om morgenen for Stomacks skyld. Den sov nemlig hos onkel, inde i hans arm, under teppet; naar nu onkel vilde staa op, greb Stomack og viste tænder – han syntes vel, det var deiligt og varmt at ligge der –, og saa blev onkel Ferdinand liggende og liggende bare for abekattens skyld. Men hvad der voldte onkel Ferdinand uendeligt bryderi og paapasselighed var, at tante Oktavia paa det strengeste havde forbudt, at abekatten nogensinde kom i hendes nærhed. Onkel Ferdinand gik som paa naale; han fik ikke gjort andet hele dagen end at gaa og lukke dørene for abekatten.

Hele tjenerskabet var instrueret og stod paa pinde for Stomack; undertiden var de rasende paa den; men naar den saa havde tandpine og et lidet hovent kind og sad med haanden under kindet og ruggede sørgmodig frem og tilbage som et lidet sygt barn, blev de bløde om hjertet for den igjen og tilgav den alle dens spilopper.

Lidt efter lidt blev den umulig at passe paa; den lukkede op vindushasperne og spaserte langs husvæggen paa vindusbretterne. Af og til gjorde den sig en svip gjennem et aabent vindu og trak sig samme vei tilbage med de utroligste ting, vandkander og hovedpuder og eau de cologne-flasker, som den meget besindig og langsomt tømte udover georgine-bedet.

Ingen maatte nævne Stomacks navn for tante Oktavia engang. «Bare navnet paa det infame dyr gi'r mig kvalme,» sagde tante Oktavia. Onkel gik paa taaspidserne og lukkede endnu mere omhyggelig dørene. Men en dag hændte alligevel det forfærdelige: abekatten kom for tante Oktavias øine. Det var nogen, der havde glemt at lukke en dør; som et lyn før Stomack igjennem den, løb lydløst henover de bløde gulvtepper helt til det inderste kabinet, – gjorde et byks op paa tante Oktavia, der laa med lukkede øine paa sin sofa, og bored hele sin lille krop ind under hendes arm.

Der blev en opstandelse! Tante Oktavia skreg himmelhøit, og folk styrtede til.

«Jeg ligger jo her hjælpeløs», sagde tante Oktavia; «den kunde jo kvalt mig før jeg fik suk for mig, Ferdinand, – hvad var dens hensigt, jeg spørger dig, Ferdinand, hvad tænkte den paa, da den bored sig ind under min arm?»

«Den vilde kanske varme sig», sagde onkel Ferdinand spagt.

«Varme sig», sagde tante Oktavia haanlig, «bide mig i hjertet vilde den».

Der hjalp intet forsvar for Stomack, den maatte dø; onkel fulgte den med et blødende hjerte til doktoren, der dræbte den med kloroform. Da onkel Ferdinand sidste gang gik fra den, strakte den sine lange arme med de bitte smaa fingre efter ham og skreg. Onkel Ferdinand glemte det aldrig.

At den anden abekat kom i huset, var onkel Ferdinand aldeles uskyldig i. En af hans skipperne var kommen hjem fra de varme lande. For at gjøre onkel en glæde, havde han en bitte liden abekat med sig til ham.

En vakker dag blev onkel kaldt ud i spisestuen. Der stod skipperen med et smilende ansigt og en kurv med en abekat i.

«Nei, nei, nei», sagde onkel; han tænkte paa Stomack, «tag den med igjen, tag den med igjen».

Men saa fik han alligevel en ustyrtelig lyst til at se abekatten – bare løfte lidt paa laaget – bitte, bitte lidet grand; – vips som et lyn trængte et lidet væsen sig mellem kurven og laaget, bortover gulvet og op paa ovnen. Det var en stor hvid, glaseret svenskeovn; som et lyn var abekatten deroppe og forsvandt.

Der stod onkel og skipperen!

Det viste sig aldeles umuligt at faa fat paa flygtningen. Kusken maatte ind, og der kom gardintrapper og stiger, og onkel og kusken og stuepigen og kokkepigen og skipperen var paa jagt efter den. Men abekatten holdt stand. Den vidste snedig at benytte sig af alle sine fordele oppe paa ovnen og bag den; det var ikke muligt for et menneske at naa den.

«Jeg tænker paa Oktavia, jeg tænker bare paa Oktavia,» sagde onkel Ferdinand og tripped og tripped forfærdet omkring. I et hemmeligt raad ude i spisestuen blev det imidlertid besluttet, at tante Oktavia ikke skulde faa vide, at abekatten befandt sig paa ovnen.

Der begyndte en ængstelig tid for onkel. Hver dag i tide og utide en lydløs jagt efter abekatten. Alt porcelæn blev flyttet fra hylder og buffeter, og skaaler med melk og kage sat paa de utroligste steder for at narre abekatten frem. I timevis sad onkel som en billedstøtte og stirred op paa ovnen for at faa et glimt af den; kom der nogen i døren, hyssed han som en rasende.

«Hysssss, – nu var den lige paa nippet til at vise sig – hysss! – er den ikke der?»

Det var en lykke, at tante Oktavia aldrig viste sig i spisestuen uden ved maaltiderne. Hun sad aldeles umistænksom uden at have idé om den skrækkelige fare bag ovnen. Onkel sad som paa gløder og holdt uafladelig øie med den store svenskeovn. «Det er en lykke, at der bliver fyret i ovnen», tænkte onkel; «saa fryse skal den nu ikke».

«Hvorfor stirrer du saa paa ovnen?» sagde tante Oktavia en dag ved middagsbordet.

«Jeg – jeg stirrer ikke – jeg tænkte bare paa at rive den ned.»

«Rive den prægtige ovn ned?»

«Ja, den trækker ikke godt, – den udfylder ikke sin bestemmelse», sagde onkel Ferdinand.

Der kom han tidsnok: Tante Oktavia nedlagde et bestemt forbud om nogenslags nedrivning.

Der gik hele fjorten dage. Abekatten befandt sig endnu deroppe; man kunde se, at den om natten havde været nede og spist.

Onkel holdt snart ikke mer ud, at det lille dyr skulde pines deroppe. Han blev bleg og elendig og spiste ikke, da han bare saa efter abekatten.

«Du maa til bad», sagde tante Oktavia, «du trænger en badekur, det er tydeligt nok».

Saa en eftermiddag som onkel sad alene inde i spisestuen, hørtes der pludselig et voldsomt rabalder: Abekatten ramled ned bag ovnen, og der blev den liggende. Med uendeligt besvær fik onkel den frem bag den store murede ovn. Den var død; enten der nu var fyret for meget i ovnen, eller den havde faaet for lidet mad, eller den var død af faldet. Onkel vidste det ikke og han taalte heller ikke at tænke paa det.

«Det eneste lyspunkt i hele den historie er, at Oktavia ikke vidste det», sagde onkel Ferdinand lettet.

For tante Oktavia ved den dag i dag ikke, hvilken gyselig situation hun i samfulde fjorten dage havde svævet i.

Tegnetimer.

Naar Massa, Mina og jeg taler om tegnelærer Juul, som lærte os perspektiv og luftede sig paa taget, maa vi altid le. Nu skal dere høre.

Der kom en dag en fremmed mand op paa kontoret til far; han presenterede sig selv som tegnelærer Juul fra Slesvig-Holsten og spurgte, om hr. byfogden maaske havde nogle børn, han kunde ønske perfectioneret i tegning.

Jo, far kunde ikke negte, at han havde et par børn, som nok kunde trænge en videre uddannelse i tegnekunsten. Tegnelærer Juul foreviste en hel del gode tegninger og attester, og resultatet blev, at far en dag raabte mig ind fra gaardspladsen, hvor jeg netop stod paa hovedet i et bryggekar med vand og seilede med barkebaader.

«Inger Johanne», sagde far, «du skal gaa paa tegneskole, hvis du kan faa nogle andre smaapiger med dig».

«Det er virkelig godt, at Inger Johanne faar noget at foretage sig om eftermiddagen ogsaa», sagde mor, «hun løber jo ude den hele dag»

«Du skal lære perspektiv», sagde far.

Du verden – skulde jeg lære noget saa rart!

«Men hvorledes saa han ud, far – han tegnelæreren, mener jeg.»

«Aa – kanske lidt pjusket –».

Den næste dag kredsede Mina, Massa og jeg den hele eftermiddag omkring madam Salomonsens hotel, hvor tegnelæreren skulde bo, for at faa et glimt af ham. Men ikke et menneske viste sig, som vi med nogen rimelighed kunde antage for tegnelærer Juul. Der gik rigtignok ud og ind et par gange en liden bred mand, som vi ikke kjendte, med et umaadeligt, graasprængt haar, ligesom en løvemanke, og stor, blaarød næse. Nei, ham kunde det umulig være, for bukserne hans var optravset nedentil ligesom en fryndse, og der var ikke bunder skabt i støvlerne hans. Men hele eftermiddagen grundede vi paa den mystiske tegnelærer, der aldrig viste sig.

Klokken fire den næste dag stod Massa, Mina, Karsten og jeg i hotellets gang med vore tegnerekvisiter i den skønneste orden. Der lugtede endda værre af cigarer og vin end der pleiede, og madam Salomonsen før ud og ind med tre dobbelthager og lange guldørenringe, der svingede.

«Tegnelæreren – aa, han bor paa kvisten – du kjender nok veien, du, Inger Johanne, – ret over loftet.»

Vi vandrede op i den dybeste spænding; der var stegende hedt paa det store loft, støvet dansede i lange rader i solen fra tagvinduerne. Ved siden af den store hvide murpibe var en bitte liden dør, der maatte det være.

Vi bankede sagte paa; intet svar. Nok en gang, fremdeles ingen lyd derindenfra. Vi aabnede døren sagte, – et lidet værelse med skraatag; vinduet stod aabent, ikke et liv derinde. Paa bordet laa en stor, gul knortekjep.

«Den stokken skulde jeg ønske var min», sagde Karsten, «jeg skulde jule op alle gutter i byen, hvis jeg havde magen». Og Karsten svingede stokken i luften og traf kakkelovnsdøren, saa den klirrede – og i samme sekund, jeg glemmer det aldrig! tittede der et gyseligt hoved ind ad vinduet ude fra taget: et stort, graat, brusende haar og en rødblaa næse – du kinesiske, hvor ustyrtelig ræd vi blev!

«Naa», sagde hovedet udenfor vinduet, «er man allerede der» – og dermed kom først et par bundløse støvler og fryndsede benklæder, og tilslut hele personen ind ad vinduet.

Du verden – det var ham, vi havde set, alligevel!

«Det blev mig for trangt i dette gemak», sagde han, «jeg har luftet mig lidt ude paa taget» – tegnelærer Juul gjorde en elegant haandbevægelse ud ad vinduet.

«Værs' artig – tag plads – tag plads.»

Der fandtes bare to stole, hvorfor sengen maatte trækkes hen til bordet ved vinduet og tjene som sofa.

«Tegnet før, hvad –?» Det buldrede og boblede nede i halsen paa ham, naar han talte, ligesom en underjordisk lyd.

Ja, vi havde nok tegnet, – men –

«Naa ja, det er det samme», boblede tegnelærer Juul, «vi stiger med engang op i de høiere grader – for eksempel udsigten fra dette vindue – fine linjer i det fjeld derborte – kirketaarnet – det store træ – det er skabt til at foreviges, – hvis jeg ikke selv var saa overlæsset af arbeide», – han rev sig i sin løvemanke med begge hænder – «jeg tog det – tog det mit eins».

Vi saa paa hverandre, Mina og jeg, der vi sad i tegnelærer Juuls seng. Paa

skolen holdt vi os beskedent til streger endnu, og her skulde vi «mit eins» forevige kirketaarnet og Fløiheia og de store asketræer, der strakte sig høit op i den varme, lyse luft.

«Ser De, mine damer og min herre», – Karsten blev rød helt ud i de store ørene, – «det hele er <ganz einfach> – man holder blyanten saa», – han holdt blyanten i strakt arm og mysede stærkt paa den, – «saa har man perspektivet mit eins – man markerer det hele over 'an og under 'an – der har man det.»

Jeg saa paa de andre; Karsten saa græsselig enfoldig ud, lyserød over hele ansigtet, Massa og Mina stirrede med aaben mund.

«Som mine damer og herre ser», – et buk til Karsten – «er det hele <ganz einfach>, en streg over 'an, en streg under 'an – jeg lufter mig imidlertid lidt paa taget, dette gemak er – kort sagt – for lummert for mit hoved, man skulde tro sig hensat til troperne» – og de fryndsede benklæder og bundløse støvler forsvandt atter gennem vinduet.

Der sad vi. Et øieblik saa vi paa hverandre i dybeste forbauselse, saa lo vi – aa, hvor vi lo! Uden en lyd, sprænggrøde i ansigtet, med lommelærklædet for munden, saa taarerne randt. Karsten havde ikke lommelærklæde – det har han vist aldrig forresten – saa han holdt begge hænder for munden, som han vilde kvæle sig selv.

Og udenfor vinduet saa vi saavidt over vindueskarmen toppen af tegnelærer Juuls umaadelige løvemanke, der han laa paa taget. Jeg skal aldrig forglemme det; jeg holdt paa at eksplodere. Karsten gav nogle lyder fra sig, akkurat som han havde kighoste, – ellers var der dødsstille i det hede, lille værelse.

«Nu?» – kom tegnelærer Juuls boblende stemme ude fra taget – «wie gehts?»

Jeg sigtede med blyanten paa toppen af hans haar: «Ganz einfach», hviskede jeg, «man markerer blot det hele –»

Massa lo, saa hun laa bag mig i tegnelærerens seng, aldeles borte af latter. Jeg gjorde en streg paa mit tegnepapir og lige som en dusk af haar ovenfor strengen – det skulde betyde tegnelærerens haar – i samme nu bevægede han sig paany ind ad vinduet. Jeg blev saa forfjamsket, at jeg ikke fik visket ud mit kunstneriske forsøk

Han bøiede sig over mig. «Ser vi det, lille dame, – men træet staar dog ikke

saa nær indpaa vinduet, som her er markeret.»

Da lo jeg, lo i vilden sky, og alle de andre trillede efter: Ha, ha, ha, ha, – han troede, at hans haar over vindueskarmen skulde betyde det store asketræ oppe ved kirken.

«Men mit ærede herskab», tegnelærer Juul saa rundt paa os alle – «hvad siger I om et lille friminut – et ganske lille forfriskende friminut?»

Han kunde umulig have foreslaaet noget, der havde vakt mere anklang. Vi stormede ud over loftet, nedad trapperne og helt ned paa bryggerne. Der blev vi siddende paa bryggekanten, sigtede med pinder udover sjøen for at faa «perspektivet», og fandt det hele «ganz einfach».

Endelig syntes vi, det var paatide atter at begive os op til vore studier. Allerede ude paa loftet hørte vi en underlig skurrende, trækkende lyd – hvad i alverden kunde det være? Vi aabnede forsigtig døren, – der laa tegnelærer Juul paa sin seng og snorkede noget ganske enormt. Det boblede og skurrede med de gyseligste lyder, og fluerne surrede om ham i den tropiske hede. Et øieblik stod vi og stirrede paa ham, saa samlede vi hurtig sammen alle vore tegnesager og listede os paa tærne ud over det store loft.

Det var den første time i perspektiv og frihaandstegning. Den anden dag klokken fire var vi atter paa pletten. Tegnelærer Juul befandt sig den dag ikke paa taget, men kvastede omkring med en avis og slog efter fluerne, der surrede ham om ørene som hele orgelverk.

«Et menneske med ophøiede følelser maa jo gaa tilgrunde, naar han er udsat for den slags u – u – ubehageligheder» – klask – klask – med avisen rundt alle væggene; men ikke en eneste flue dræbte han.

«De skulde bruge en fluesmekke», sagde Karsten.

«Bruge hvad?» sagde Juul og fæstede nogen glubende øine paa Karsten.

Karsten forklarede, hvad han mente.

«Skaf mig en saadan i momentet», boblede Juul, «jeg vil have den øieblikkelig; du skal faa en halv krone, kan du skaffe mig en.»

Karsten fløi paa dør som en raket efter fluesmekken. I samme nu stod madam Salomonsen i døren med fire lyserøde tvehager.

«Skal her ligesom være skole her», sagde hun foragtelig.

«Med Deres tilladelse frue,» sagde Juul – «værs' artig, svæv ind i salonen».

«Jeg frabeder mig alslags næsvigheder og gaar ud og ind i mine egne værelser akkorat, som jeg vil», sagde madammen – «men», henvendte hun sig til os, «har han faat nogen penge for dette, dere skal lære her?»

Ja, Massa og Mina havde betalt, og vi ogsaa.

«Og ikke en øre har jeg seet for mad og logis – men nu kan det være nok – ud af mit hus, og det fort!»

Madam Salomonsen holdt døren aaben: «Naa, marsch med dere –!»

«Med fornøielse, høistærede», sagde tegnelæreren, «jeg kan ikke egentlig heller sige, at Deres salon med tilhørende opvartning egentlig har gefallet mig» – og tegnelærer Juul satte en bulet, gammel hat paa sin graa løvemanke, plystrede en munter melodi og tog siv gule knortekjep frem bag sengen.

Og dermed gik han meget rak i ryggen bortover loftet, Massa, Mina og jeg efter og madam Salomonsen sluttede toget.

Nede paa gaden tog tegnelæreren sin store, bulede hat af: «Jeg beklager o. s. v.», sagde han høitidelig, svingede hatten og stokken i luften og gik stoltelig som en konge nedover mod bryggerne. Senere saa vi ikke snurten af ham; formodentlig reiste han samme aften.

Da Karsten, ti minutter efter, kom tilbage med fluesmekken, var til hans umaadelige forbauselse loftsdøren stængt, – skolen opløst.

Saadan gik det til, da jeg første gang skulde lære perspektiv, – ikke for det, jeg har ikke lært det siden heller.

Moro i Byen.

Det var i hedeste middagsstunden. Karsten og jeg hang udenfor gjærdet i vor have og spiste overmodne gule stikkelsbær. Ja, for vi har lov at tage de stikkelsbærrene, som vokser udigjennem sprinklerne paa havegjærdet, fordi ingen af de voksne kan faa fat paa dem, ser dere. Nok er det, Karsten og jeg hang der altsaa, og dernede i bakken kom Jørg «til feieren» løbende og raabte til Karsten:

«Skynd dig, get; – der er musingkantere i byen; – der er moro i byen, get!»

Karsten ned af gjærdet i et eneste hop; Jørg og han tog paa sprang nedover;

nogen børn oppe fra Kleiven løb med; døve Kjerstine fra mølla, der kom hinkende med en kurv, skreg op og spurgte Jens Godmorgen, som kom opover, om der var «varmeløs» i byen, siden folk løb som de var gale. «Det er komedi», brølte Jens Godmorgen, «det er komedi og spillekantere nede paa Sørine Terkelsens jorde!»

I en-to-tre havde jeg raspet med mig alle de stikkelsbær, jeg kunde naa, og før nedover gaden, jeg ogsaa.

Du storeste verden, der kom vel et optog! Jeg skal aldrig glemme det; det var akkurat som i drømme!

Hele gaden fuld af folk; midt oppe i vrimlen to udpyntede hester, der steilede og stod paa to med to rare, fremmede mandfolk oppaa. Og de fremmede menneskene havde saa meget sølv og guld paa sig, der glitrede og lyste i solen; det var akkurat som i et eventyr lige udenfor skomager Anfindsens trappe.

Den ene af de fremmede red paa Gunder Fevangs nye hoppe – jeg kjendte den godt, jeg –; han var klædt i rudet dragt fra top til taa. Den anden red paa hesten fra Mindalen; men han saa ud, som han ikke havde andet end et fløiels mavebelte paa sig. Og hele gaden var yrende fuld af børn, og skomager Anfindsen saa ud, som han var faldt ned fra maanen ude paa trappen sin; og døve Kjerstine og gale Teodor midt oppe i gutteflokken; og den rudede mand blæste paa en stor gul trompet, saa kvinderne hans saa ud, som de skulde sprænges, og han med mavebeltet raabte, saa det hørtes lange veie: «Den svenska trollmannen med sin norska dotter uptræder idag paa Sørine Terkelsens jorde; – aldrig før set her uti staden; – entré, hur man behagar.»

Kjærringer gløttede paa vinduerne og kom ud paa trapperne med smaabørn paa armene; nogle smaabørn faldt og hylte lige foran hestebenene. Og hestene steilede, og manden trompetede, og gutterne peb i fingrene og hylte; men Karsten og Jørg løb foran hele optoget og raabte, saa det skranglede: «Afveien for musingkanterne, – hurra, for moro!» Allesammen fulgte efter, kjærringer og unger og Even kirketjener, og gale Teodor og Paalsen og agent Levorsen uden hat; nedover gik det, helt ned til Sørine Terkelsens jorde. Der var sat op bænker af uhøvlede bord tvert over gæsset; øverst oppe under det store piletræ var der en aaben plads, og der stod ligesom en galge.

Begge rytterne red ind under piletræet og raabte til folk, at de skulde sætte sig

paa bænken, og allesammen stormede til. Det var knapt nok, at gamle politibetjent Weiby kunde greie sig, slig som folk trykkede paa. Weiby pustede med sin store mave og knurrede og dunkede folk i ryggen:

«Ser dere inte polti da!» raabte han hvert øieblik. Men folk skubbede og trykkede lige fuldt, for der er ingen, der bryr sig om gamle Weiby, ser dere.

Karsten og jeg trykkede og trængte os frem, for vi vilde op paa første bänk, kan dere vide; men med en gang hørte jeg, Jørg hviskede til Karsten: «Sæt dig inte der, get; de kommer med tallerkenen der; – vi sætter os oppe paa heien, vi, get.»

Du verden, jeg havde ikke en øre paa mig; nei, vi maatte op i heien, vi. Jørg og Karsten og jeg klavrede opover; der saa vi brillant.

Under piletræet stod Gunder Fevang for at tage imod hestene, og begge rytterne forsvandt i Sørine Terkelsens vedbod. Det varede og det rak. Du, hvor hedt det var! Solen stegte, saa heien var som en lunken ovn at føle paa.

Naa endelig, der aabnede vedbod-døren sig, og manden med mavebeltet kom hoppende frem med en ung pige klædt i bare flor. Og den unge pige slog ud med begge arme, saadan i en stor runding; og dermed før de begge op i galgen. Nei slig, som de svingede og dreiede og bar sig deroppe; dere skulde aldrig seet sligt syn!

«Det var myge bein, det», sagde gale Teodor.

«Det spørs, om det inte er ugudelighed at se paa sligt», sagde døve Kjerstine saadan i sin almindelighed ud i luften.

«Hurra!» brølte Jørgen og Karsten.

Med én gang gjorde den unge pige og manden med mavebeltet et vældigt hop midt ud paa pladsen; den unge pige kyssede paa fingeren til Levorsen, der havde et lommetørklæde over hovedet for solens skyld. Levorsen rev hastig lommetørklædet fra hovedet; han syntes vist ikke, han tog sig ud med det; og begge kunstnerne forsvandt igjen i vedboden.

Der kom den rudede mand med et sverd, som han viste frem til Paalsen og skrædder Sefriansen, der sad paa første bänk.

«Viljen mina herrar se – inte alls bedrageri.»

Paalsen og Sefriansen saa paa sverdet og lugtede paa det.

«Ja det er ægte nok, det», sagde Sefriansen.

«Ja kan dere sluge det, skal jeg garantere maven deres», sagde Paalsen.

Og tænk, saa slugte den rudede sverdet!

Han stak det nedigjennem halsen, længere og længere ned – sagte og langsomt; – uh, han blev ganske blodrød i ansigtet; – han bøiede sig bagover; – haandtaget stak bare ud af munden paa ham.

Der var aandeløs stilhed.

«Nei, dettane», sagde døve Kjerstine pludselig ud i stilheden, «dettane sker inte ved naturlighed, det er fænteri og djævelskab altsammen, det kan dere lægge beg paa.»

Og døve Kjerstine reiste sig og vilde gaa med kurven sin; men der var nogen, som trykkede hende ned igjen, og saa blev hun siddende.

Sverdet sad endnu i halsen paa manden, og Paalsen kjendte paa maven hans for at føle spidsen af det.

Paalsen nikkede bagover bænkene:

«Jo, det har sin rigtighed; – jamen har 'en sverdet i maven, ja.»

Der var nogen, som klappede, men det blev ikke rigtig til noget, og saa trak den rudede mand sverdet langsomt op igjen. Han var ganske blodrød i ansigtet og pustede fort. Sig, om dere ikke tror, at han virkelig havde sverdet i maven? Ja, for jeg tror det, og jeg syntes, det var saa fælt, at jeg gjerne kunde graate. Hvor fælt det maa værd, dere, at reise slig fra by til by og stikke et sverd i sig for at faa penge! Aa gid jeg ikke havde kjøbt dadler for den femøringen, jeg fik igaar. Jeg vendte mig bort; ikke for alt i verden vilde jeg, at Jørg og Karsten skulde se, at jeg havde taarer i øinene.

Men der var den anden med mavebeltet fremme igjen.

«Er det någon, der fattas pengar? – Kom hit, – kom hit, – her er höger af gull, mycket mer, än något menniska i verlden tränger till –»

De hviskede og lo nedover bænkene; med én gang reiste Even kirketjener sig, tog hatten af sit store fuldmaane-ansigt og nikkede uhyre blidt op til manden med mavebeltet.

«Ja, det kunde nok hænde det», sagde Even kirketjener.

«Hva falls, hva falls, min snälla gubbe?»

«At her var en, der fattes penge», sagde Even kirketjener.

«Og slig en hedersgubbe som du skulle fattas pengar; kom hit; – her er tilräckligt för alla –».

Even kirketjener arbeidede sig langsomt opover med hatten i haanden.

«Det var mærkværdigt», sagde manden med mavebeltet, «at ha en så där liten næsa som du og så gå ikring med så mange pengar uti den.»

Han tog et tag om Even kirketjeners lillebitte næse. Hu ha! Even anede nok ikke, det bare skulde være et kunststykke; han snød til, Even, – og manden med mavebeltet fik hele haanden fuld.

«Vet hut», skreg manden, «skäms du inte, din sacramenska karl; – finns här police i denne usla sta'n; – finns här police – eller finns här inte?»

Nei slig, som folk lo; de brølte og de skreg; gutterne peb i fingrene; der var ikke ørenlyd at faa; skipper Stiansen, der sad ret ned for os, slog sig paa benene og raabte, at slig moro havde han ikke seet hverken i Cuxhafen eller London.

«Her er polti, min far», raabte Weiby, saa det rungede over pladsen; han knubsede folk i nakken og albuede sig frem for at komme opover.

«Du – du skulle vara police; nog ser en police litet styfvare ut!» raabte manden med mavebeltet.

«Kjender du mig ikke paa min dragt?» sagde Weiby stødt og pegte paa maven sin og guldsnoren om huen.

«Klem'en, du, Weiby!» raabte nogle sjøgutter.

«Pirk ham med stokken, du!» raabte de fra en anden kant.

Aa, hvor jeg lo! Even kirketjener benyttede leiligheden og listede sig væk bag piletræet, mens Weiby og kunstneren trættede. Sandelig om jeg ved, hvorledes det gik for sig tilslut, for der blev sligt et lurveleven med en eneste gang. Og der kom den unge pige med tallerkenen; jeg sad som paa livet, at hun skulde komme op paa heien til os.

Eftersom tallerkenen kom nærmere, luskede folk unda; tilslut blev det som et helt stormløb af kjærringer og børn mod udgangen; det var nok flere end os, som ikke havde penge, ser dere.

Men sandelig min hat, klavrede hun ikke med tallerkenen opover til os ogsaa. Karsten og Jørg og jeg tog paa sprang.

Dere skulde bare seet, slig vi løb! Men bag mig hørte jeg, manden med mavebeltet raabte, saa det hørtes lang vei:

«Denne her sta'n skal aldrig se mit ljus uprinna mer – –»

Men bagefter ønskede jeg nok, jeg havde havt en femøring og givet manden med sverdet i halsen.

Veninder.

Jeg er gruelig anlagt for veninder. Jeg har vist havt hundrede mindst. Men da regner jeg rigtignok ogsaa allesammen med, lige fra den tid, jeg gik paa jomfru Einarsens skole og lærte bogstaverne og hoppede Paradis med Ellef «til feieren» i den lille skidne baggaard deroppe under heien. Naar nogen spurgte mig dengang, hvem som var min bedste veninde, svarede jeg altid: «Ellef til feieren er min bedste veninde». Ellef var ligbleg og snørret og spiste altid paa store skalker, som vi broderlig delte. Ellef og jeg var vist bedste veninder i et helt aar, før der var nogen, som fortrængte ham. Siden snakkede jeg aldrig med ham, men jeg havde mærkelig nok altid ligesom lidt ond samvittighed, naar jeg saa det blege ansigtet hans. Jeg tænkte altid paa skalkerne, vi havde delt, og inderst inde havde jeg en følelse af, at det var skam af mig, at vi ikke var venner mere, og jeg syntes, han var blevet saa rar.

Ifjor stod han paa kirkegulvet, liden og ligbleg og i altfor store klæder, frakkeærmerne rak lige ned paa fingerspidserne hans, og vaad om næsen var han endnu. Saa kom han ud som youngmand, og det er jeg glad for, saa slipper jeg da at møde ham mere. Ellef til feieren var min første veninde.

Saa var det alle børnene oppe i Kransegaarden, den store arbejderbolig, der hørte til værftet. Det var en gammel, rødmalet gaard med lange gange med morkne bjælkevægge og mange døre paa begge sider af gangene. Og for hver dør boede der en familie, og hver familie havde fem, seks børn. Saa der havde jeg veninder i snesevis. Det var Akseline med det ildrøde haar i en lurv, og Hanna, som havde to smaa søskende, som var tvillinger, og bestandig legede med en tvilling paa hver arm, og Adora, som havde en irsk mor, der var det sinteste menneske, jeg har seet i mit liv. Adoras far var matros, og saa havde han været i Irland, og der var han blevet saa glad i Adoras mor, at han tog hende med sig og gjemte hende i lasten paa skibet. Midt ude i Nordsjøen kom hun frem, og da var

jo skipperen pent nødt til at tage hende med hjem.

Men det var sandelig noget at gjemme i lasten og gjøre sig saa meget bry for ogsaa! Adoras mor blev sint, bare nogen saa paa hende, og Adora var næsten akkurat magen.

Saa var det Jama, som havde kirtler i øinene og ikke kunde se op, og Ellefine, som altid havde tandpine, og Gina, som sang saa nydeligt, det var ligesom en klar englestemme over hele Kransegaarden, naar Gina til Mikkels-Ane sad og sang oppe i heien om sommeraftenerne.

Og saa alle, alle de andre, jeg ikke kan regne op engang, saa mange var det. Men mor siger, jeg ikke har havt godt af, at være veninde med Kransegaardsbørnene, for det er fra den tid, jeg er blevet saa vigtig og altid vil være den første, siger mor. For i Kransegaarden var der aldrig nogen som mukkede, allesammen gjorde, hvad jeg vilde. Og det likte jeg rigtignok umaadelig godt. Den eneste kunde være Adora, som var lidt opstansig imellem, men jeg lod hende aldrig dø i synden, maa dere tro.

Hele de lange, lyse vaareftermiddage igjennem, naar himlen var høi og lys, det lugtede friskt af fugtig muld, og de fløielsbrune aurikler piblede op indenfor havegjærderne, da spillede Kransegaardsbørnene og jeg Klink i solvæggen, eller var paafærde den hele dag nede paa skibsværftet, hvor der lugtede af friskt træ og saging og tjære og beg og salt sjø.

Vi legede altid «familier»; hver bordstabel var et hus for sig. Jeg vilde bestandig være mor, og alle de peneste smaabørn skulde være mine børn. Alle de, som var stygge, med kirtler i øinene og udslet, skulde de andre have. Og ingen mukkede det gran.

Men en dag syntes jeg, det var saa ensformigt bare at være mor, og saa klavrede jeg op paa den høieste bordstabel:

«Nu vil jeg være konge», sagde jeg.

«Saa vil jeg være keiser», skreg Adora. Har dere hørt saadan uforskammethed?

«Saa vil jeg være pave», sagde jeg, – hun skulde nok ikke lure mig.

«Ja saa vil jeg være pavinde», raabte Adora.

Det blev jeg rasende for naturligvis, og saa sprang jeg ned af bordstabilen og

løb efter pavinden med en aare hævet høit i veiret, og da blev hun saa ræd, at hun raabte høit: «Jeg vil inte være pavinde – du kan være baade pave og pavinde!» –

Saa laa vi ude i baadene den hele dag og sutlede og skvalpede og smaaroede om kring bryggerne, og faldt i sjøen og blev trukket op igjen, og drak kaffe af madspandene til arbejdsfolkene, og jeg tænkte ikke paa andet end Kransegaardsbarna – og nu har jeg glemt dem allesammen.

For saa begyndte jeg paa middelskolen og fik en masse veninder med en eneste gang. Paa skolerne er det altid saa, at der er nogen, som alle vil være veninder med, og nogen, som ingen liker. Det er gruelig gjildt f. eks. at være veninde med dem, som er døttre af skippere. For naar skuderne kommer hjem, faar vi en masse beskøit og kan gaa ombord hver eneste dag. Og det er det snodigste, som findes. Hvis jeg var gut, vilde jeg til koffardis, ud paa langfart bestandig. Aldrig i verden vilde jeg føre dampskib langs kysten ialfald, for det er bare at staa til punkt og prikke for fine og fornemme damer, og det maa være ækkelt.

Teresie Terkelsen har aldrig veninder uden i september maaned. Hun er stor og svær med et ubevægeligt, hvidt maaneansigt, og hun er ikke det gran gjild, men hendes far har den største frugthave i hele byen, derfor er det morsomt at være veninde med Teresie om høsten, kan dere vide. Allesammen strides om at følge Teresie hjem, leie hende under armen og følge hende helt ind i gangen og op paa salen, hvor bergamotter og pærer ligger paa aviser over hele det store gulv. Da er Teresie umaadelig vigtig og deler ud bergamotter, og vi er forfærdelig gode venner. Men allesammen er nu enige om det, at naar det lider udover i oktober, og veiene bliver sølede, og al frugten er solgt, saa er det igrundern altfor lang vei at følge Teresie hver eneste dag.

Malla Salomonsen er næsten den snilleste af alle. Hun er rund og rød og hyggelig og gruelig gjild at være veninde med, fordi alle skuespillere og dværge og saadanne, som spiser med tærne, og sammenvoksede mennesker altid bor paa hotellet hos hendes mor, naar de kommer til byen.

Og Malla Salomonsen kan jeg ogsaa takke for, at jeg blev kjendt med Litza. For aldrig har jeg været saa glad i nogen, og aldrig har jeg grædt for nogen anden veninde som for Litza. Endda jeg bare har kjendt hende og været sammen med hende i otte dage i hele mit liv.

For Litza var en liden pige, der reiste med en gjøglertrup, som var i vor by i otte dage, og jeg har aldrig seet hende siden. Hun var det deiligste, jeg har seet, og fattig og stod ganske alene i verden.

Den første gang, jeg saa Litza, sad hun paa iskassen i hotellets brede gang og spiste kastanier. Hun havde store, mørke, triste øine og langt sort, krøllet haar, lange røde, engelske silkestrømper og en luvslidt, hullet sort kjole. Aldrig før havde jeg seet noget saa deiligt; jeg var ikke at formaa til at gaa min vei, men sad med Litza paa iskassen den hele dag. Da vi havde talt med hende i fem minutter, fortalte hun Malla og mig hele sit liv, og det var usigelig sørgeligt.

Hun hørte til den omreisende gjøglertrup med manden, der slugte sverd, og den bitte smaa dværg, der var admiral, og selv dansede hun paa line og kastede med forgyldte kugler, og den sorte mand med fløielsjakken og de onde, sorte øine, han «eiede» hende, sagde hun. Hun var dansk, men var født i Vestindien, hvor hendes moder endnu boede, og det eneste, hun i verden vilde, var at komme did tilbage.

«Ser du ikke, han har onde øine», hviskede Litza, da den sorte mand med fløielsjakken gik gennem gangen, «han piner mig hver dag – en dag dræber han mig.» Litzas store øine udvidede sig endnu mere, da hun sagde dette, hendes næsebor skalv sagte.

«Men hvorfor reiste du fra din moder, Litza», sagde jeg.

«Hun solgte mig til ham», sagde Litza og nikkede med hovedet, «hun havde ingenting at spise, og saa solgte hun mig for mange guldstykker.»

Der kom en klump op i halsen paa mig, en stor klump, – det var det samme, om Malla og alle mennesker saa, jeg græd – jeg maatte græde – jeg maatte græde – – tænk, at det eneste, Litza ønskede i verden var, at komme tilbage til en moder, som havde solgt hende!

Litza stirrede paa mig i to minutter, saa kjendte jeg pludselig hendes arme om min hals og hun raabte: «Jeg elsker dig – jeg elsker dig», og hun kyssede mine støvler og mine hænder, og tørrede mine øine med sine lange sorte krøller. Det var ligesom et eventyr altsammen, saa græd jeg endnu mere, – og da havde vi kjendt hinanden i en halv time.

Saadan blev Litza og jeg veninder. Og hun var saa blid og saa sød og saa heftig og saa vild, hun var alt muligt paa samme tid. Og hun havde været i

Valparaiso og alle steder, og hun fortalte de underligste ting. Hun havde reist over havet mange gange og været saa syg, saa syg, at hun troede, hun skulde dø. Og hun vilde gjerne dø, for hvis hun levede, maatte hun altid være hos den sorte mand med de onde øine, han som eiede hende. Han havde slaaet hende meget, saa hun havde blaa flekker, – men især før, ikke saa meget nu i det sidste.

Vi sad oppe i heien bag en stor sten, mens Litza fortalte. Hun brettete op sit kjoleærme og viste mig de blaa flekker. Og hver dag regnede vi ud: Nu har vi bare fire dage, og tre dage, og to dage at være sammen, og jeg syntes, at jeg ikke kunde holde ud, at hun skulde reise, og at jeg aldrig skulde se hende igjen.

En dag kom hun op til os, liden og sort og luvslidt, og keg rundt hjørnet op i vort gaardsrum.

«Jeg liker ikke, du er sammen med det fremmede barn», sagde mor.

«Aa mor, hun er saa snild – og ingen anden bryder sig om hende end jeg i hele verden.»

Saa vilde mor se hende, og jeg fik Litza med mig ind i stuen. Hun sad som en forskræmt, pjusket fugl paa kanten af en stol, men ikke et ord var det muligt at faa af hende, naar mor hørte det.

«Har du det ondt, barn, hos den fremmede mand?» spurgte mor og klappede hendes sorte haar.

Litza kastede et stort, forskræmt blik paa mor, hendes næsebor skalv sterkt, men hun sagde ikke et ord, før vi igjen var ude alene mellem os.

«Jeg havde tænkt at spørge dig», sagde Litza hurtigt og vildt, som hun altid talte, «jeg havde tænkt at spørge dig, om du ikke kunde reise med os – – men nu vil jeg ikke – for din mor er saa god – din mor er deilig i øinene –». Litza talte altid saa meget om folks øine.

En eneste gang saa jeg hende sint. Litza og jeg kom løbende op bagtrappen til hotellet, da dværgen, som var admiral, pludselig stak sit store ansigt med en umaadelig knebelsbart frem mellem trappens gelænder oppe fra gangen. Jeg maatte skrike, for jeg blev saa usigelig ræd.

«Caramba», sagde Litza og trampede med foden – hun sagde altid «Caramba», naar hun blev heftig – «vil du øieblikkelig gaa din vei – dit stygge menneske –».

Den aften gav hun mig en bitte liden sølvring til erindring. Det var den sidste

gang, jeg saa hende; den næste morgen, da jeg løb ned med tre par varme strømper til hende fra mor, var hun reist den samme morgen.

Aa hvor jeg græd! Jeg troede, at jeg aldrig kunde blive glad mere, naar Litza var ude i den vide verden og havde det ondt.

Men hver eneste aften vilde jeg bede til Gud for Litza, det bestemte jeg mig til. Og naar jeg glemmer det en aften, flytter jeg hendes lille sølvring over paa en anden finger for at huske det. Og hver aften siger jeg det samme: «Gud, du maa holde fast paa Litza – rigtig fast – maa du holde paa hende, Gud – og saa maa du gjøre noget for hende, saa hun kan blive glad og ikke mere være saa bedrøvet i øinene –».

Er det ikke grusomt, dere, at der findes mange, mange børn, saadanne som vi, rundt paa jorden, som har det usigelig ondt, som er bange hver dag, de staar op, og græder hver aften alene, naar de lægger sig. Og en af dem er Litza, hvor hun nu i verden er henne.

Men naar jeg tænker paa det, bliver jeg saa glad i far og mor og alle søskendene og alting hjemme, og jeg vil ikke andet i verden end bare være usigelig, usigelig snild.

Oleanas Klokke.

Høit oppe i fjeldene ligger en vakker, stor gaard, som heder Godvold. Der er store grønne marker omkring, og den ligger lige ned ved den speilblanke fjorden.

Men alle husmandspladsene til Godvold ligger oppe i skogen. Ret som en gik, lysnede det mellem træerne, og saa laa der en liden stue paa en stump grønt jorde. Granskogen laa tættere nedover til selve gaarden; men oppe ved pladsene, hvor der var ryddet, voksede silje og or i klynger, og der var bitte smaa agerlapper, og bitte smaa potetesflekker, og en liden brunstegt hytte i solen med torvtag og smaa grønne ruder.

Men oppe i de pladsene saa en langt indover fjeldene og nedover tætte skogen, og dybt der nede mellem løvtræerne den stille, skinnende fjorden.

Og i alle de husmandsstuerne yrede det af børn. I Henriksstuen var der ni, i Sveen var der otte, og i Nordhagen var der elleve. Og hvidt haar havde de alle, barbente var de alle, og blaabær om munden havde de alle.

Men i Henriksstuen likte jeg og de andre børn os bedst; for der var gamle bedstemor. Hun var aldrig ude mere, men sad altid i en armstol inde ved vinduet.

Og bedstemor var saa mild i øinene, og i vinduet ved siden af sig havde hun tobakspiben sin og de brune, slidte andagtsbøger.

Naar jeg sad og saa paa bedstemor, bad jeg altid til Gud for hende indi mig. Jeg bad, at Gud vilde tage hende op til sig i himmelen snart – det maatte være rigtig snart – og gjøre hende ung igjen, saa hun kunde springe omkring ligesom jeg den hele dag.

Naar jeg ser rigtig gamle folk, beder jeg altid til Gud for dem. For det er saa sørgeligt, at de er saa gamle, synes jeg. Ofte naar jeg kjører paa veiene og ser en gammel, gul kone staa med solhætte over øinene og stirre efter os i en hyttedør, har jeg saa ondt af hende og vilde saa usigelig gjerne gjøre noget for hende; – og saa kjører vi forbi, og saa kan jeg ikke gjøre andet end bede til Gud for hende. Det aner nok ikke den gamle kone i hyttedøren; – og leit vilde det være at sige det ogsaa forresten.

Men Oleana Henriksstuen var bedstemors datter; hun var stor og fregnet og snakkede svært; men manden sin var Oleana Henriksstuen ikke videre fornøiet med.

«Han da stakkaren», sagde Oleana, «han har nok ikke gaver til nogen ting han; – nei han har ikke noget til hue, – nei det vilde nok se galt ud i Henriksstua, hvis ikke hu Oleana var der.»

Og Kasper Henriksstuen, Oleanas mand, var saa fuldstændig enig. Oleana lod ham nok aldrig dø i synden.

«Jeg har nok ingen gaver faaet jeg», sagde Kasper Henriksstuen, «og ikke er jeg lært heller; men det er ligesom saa i verden, at en flink og en daarlig kommer sammen; – og saa styrer hu Oleana da, ser dere.»

Det havde nok ikke været saa greit i Henriksstuen ofte; det var mest, saa de havde sultet, baade bedstemor og Kasper og Oleana og alle de ni.

«Det er ikke værdt at nævne det engang, men jamænd har det været svært mange gange», sagde Oleana; «men siden der kom gjester og fine byfolk til Godvold, saa kom lykken til Henriksstua.»

For Oleana vaskede for alle gjesterne og tjente gode penge. «Jeg har faaet det

til givendes altsammen», sagde Oleana; «for Vorherre gjør bækken mæt af vand, og arbeidet, jeg lægger til, regner jeg ikke for noget.»

Der var senge allevegne i det eneste rum, der fandtes oppe i Henriksstuen, og hylder og klæder og kjørel og glansbilleder opover alle væggene, saa der var ikke en plet, der var unyttet. Og gulvet var skinnende rent med brisk paa, og solen skinnede gennem de grønne ruder paa alle de ni hvide barnehoveder, der klumpede sig sammen, naar der kom fremmede.

Oleana Henriksstuen havde været gift i enogtyve aar, og i al den tid havde hun ikke eiet klokke. Mørke vinteraftnerne, naar sneen laa tyk og tung paa granerne rundt omkring, og veiene var igjenføgne, og uveisomt alle steder, havde Oleana siddet oppe i hytten med ni børn og en mand, der ikke havde nogen gaver, og ikke havt det fjerneste begreb om tiden. Om sommeren saa hun paa solen, og om vinternætterne stod hun op og kikkede paa stjernerne.

Hver dag var jeg oppe og snakkede med Oleana, og en dag deroppe i pladsen faldt det mig ind, at jeg og de andre børn skulde samle penge til en klokke til Oleana Henriksstuen. Og alle de voksne vilde ogsaa være med, og der kom mange penge ind, saa blev der kjøbt et stort ur fra byen med hvid skive og røde roser.

Og det var saa forfærdelig, saa forfærdelig gjildt. Der blev sendt bud, om Oleana vilde komme ned til Godvold. Og Oleana kom vandkjæmmet i stiv værkenskjole og havde ikke idé om, hvad det var, vi vilde hende.

Uret havde vi hængt op i gangen paa Godvold; det gik saa langsomt og sikkert med gul, skinnende messingpendel. Alle damerne stod omkring, og jeg skulde faa lov at give hende det.

«Oleana», sagde jeg, «vi vil give dig en klokke, – og der er den.»

Oleana saa ud, som hun var falden direkte ned fra skyerne.

«Nei, nei, nei», sagde Oleana, «det kan vel ikke være muligt, det vel; – hvorfor skal jeg ha dette, jeg da–

«Fordi du er saa snild, og fordi du har saa mange barn», sagde jeg.

Da slog klokken seks fulde rene slag, og saa begyndte Oleana at græde.

«Aldrig har jeg tænkt, der kunde findes saa snille mennesker i verden», sagde Oleana, hun foldede hænderne og saa op paa klokken; – «nei, nei, nei».

Hun sansede sig ikke, da hun gik hjemover, sagde Oleana siden; hun gik som hun gik i luften, saa glad var hun.

«Og ikke sansede jeg at takke heller; jeg var, som jeg var fortura», sagde Oleana.

De første nætterne sov hun ikke trygt; for hun vaagnede, hvergang klokken slog, og velsignede alle gjeesterne paa Godvold.

«Nu skulde det gaa efter klokke alting; – nu var det ingen sag at leve i Henriksstuen, siden hun havde faaet klokke», sagde Oleana.

Alle gjeesterne fra Godvold var oppe i pladsen og saa paa uret, der tikkede paa væggen.

Naar det bliver rigtig mørkt i vinter, naar det blæser, og sneen flyger, skal det blive moro at tænke paa, at Oleana Henriksstuen høit oppe i skogen ved Godvold har klokke, som tikker og tikker, saa hun ikke behøver at staa op om natten, aande paa de frosne ruder og kikke paa stjernerne.

Brev fra Inger Johanne til en Veninde.

Kjære Mina!

Tak for dit brev, som var fælt lidet og ingenting i. Nu maa du snart komme hjem igjen for alle veninderne har været saa væmmelige, jeg har gaaet alene og alting har været ækkelt. Her er ikke kommet nogen skuder, siden du reiste, bare en hollandsk kof, skipperen har konen sin og en umaadelig tyk liden søn med sig. Jeg staar paa bryggen og raaber tysk til den tykke gutten, men det er vist en tverpomp af en gut, for endda jeg snakker ordentlig tysk, svarer han ikke et muk. Igaar raabte jeg: «Ich begrüsse dir» og det syntes jeg var pent og høfligt sagt, men han bare vendte ryggen til mig og saa fornærmet ud. Den gule, store vildkatten, som du ved holdt til i vor baggaard, og som vi kaldte «oberstløitnanten» laa død paa fjøsloftet igaar, og der er nogen, der har stjaalet Terje Tallaksens nye skjegte. Den er lyserød indi og lysegraa udenpaa. Andre nyheder ved jeg ikke, men nu skal du høre, hvor væmmelig Massa har været. Du ved, hvorledes hun klænger sig paa alle de nye smaapiger, der kommer til byen. Nu hænger hun efter Louise Stub bestandig. Du har ikke seet Louise du, men der skulde du se noget nydeligt. Hun har to fletter nedover ryggen, hver flette er saa tyk som dit gule penal, akkurat den farven ogsaa, og saa gaar hun med engelske

strømper og snakker svært østlandsk. Men jeg tror, hun snakker østlandsk bare for at være fin, for de snakker ikke slig i Kragerø, og der er hun kommet fra. Naar vi f. eks, siger: «Lad hende gaa» – saa siger Louise: «Lat a gaa». Det høres saa kjækt, jeg vilde ønske, jeg snakked slig, jeg ogsaa, men jeg kan ikke faa det til. Ingen andre maa faa lov at røre ved Louise end Massa, hun hænger i armen paa hende bestandig, og det er ikke andet end: «Louise og jeg» – og: «Jeg og Louise», den hele tid. Men det kommer bare af det, at de har saa megen god mad hos Stubs og en hel tønne gravenstener og en mængde bergamotter, som ligger udover paa aviser paa loftet – det er bare dem Massa gaar efter, ser du. De kan tage saa mange gravenstener, de vil, siger Massa, men jeg vilde virkelig holde mig for god til at være saadan madfrier, som Massa er hos Stubs. Forleden dag vilde jeg spidse en blyant for Louise, men Massa rev den ud af haanden paa mig og sagde: «Det er mig, som skal hjælpe Louise!» Maa jeg byde dig det. Og iforgaars, da jeg spurgte Louise, om hun vilde spille bold med mig og nogen andre gutter, trak Massa Louise i kjolen, og jeg hørte tydelig hun hviskede: «Hun er akkurat som en gut og lusevigtig.» Det var mig, hun mente, ser du. Og saa gik de sin vei, og leiede hinanden under armen og hviskede hele tiden, som de havde saa gruelig meget at snakke om. Siden saa jeg ikke paa den kant, de gik, engang, kan du vide. Jeg blaaser i dem begge to, jeg. Men nu skal du høre. Netop den dagen, vi var værst uvenner, skulde der gaa et skib af stabelen oppe paa Moen. Jeg havde ikke lyst at være med, siden jeg ikke havde nogen veninder, men saa havde far kjøbt billet til mig paa *Fix*, der skulde gaa op til Moen, og saa maatte jeg jo reise. Hele tiden paa dampskibet sad Massa og Louise paa én taburet med armene om hinanden og saa paa mig og hviskede og lo. Du kan vel tænke dig, hvor væmmelige, de var. Jeg troede Holmsfjorden aldrig vilde ta nogen ende den dag, *Fix* tutled saa underlig smaat afsted, endda det var blankt som et speil hele veien. Massa, Louise og jeg snakkede ikke et ord med hverandre hele tiden. Endelig kom vi da frem. Der var yrende fuldt af folk, du ved hvor snodigt, det er, naar der gaar en skude af stabelen. Det var Traps skude, ved du, jeg traf Nils Trap nede paa verftet; da jeg ikke havde nogen at gaa med, spurgte jeg ham, om jeg ikke maatte følge med ham ombord i skuden og staa ombord, naar den gik paa vandet. Jeg gjorde det bare, fordi Massa og Louise var saa ækle, ser du. Jeg maatte gjerne det, sa Nils, men saa kan du tænke dig, at idetsamme, vi skulde til at klatre op ad skibet, kom en tømmermand og sagde, at fruentimmer ikke

maatte staa ombord, naar en skude gik paa vandet. For det bragte ulykke, sagde han. Tænk for det første at kalde mig et fruentimmer, og for det andet sige, at jeg bragte ulykke. Konsul Trap hørte det, og han sagde, det bare var noget tøv, og at jeg gjerne maatte staa ombord, det bragte netop lykke, sagde han. Men jeg er glad, at Massa og Louise ikke hørte det, at jeg bragte ulykke. Da de saa, at jeg skulde ombord, – kom de begge ansættende og vilde gjøre sig gode venner igjen og være med ombord begge to. Massa spurgte, om jeg vilde ha chokoladeknabber, og Louise vilde knytte flettebaandet mit. Men Nils Trap vilde ikke ha dem med, saa de var blaa for at komme der. Igrunden saa var jeg fælt ræd, da jeg klavrede op over, havde det ikke været for Massa og Louises skyld, saa havde jeg vendt om igjen, det er sikkert. Men det var saa flaut, kan du vide, saa jeg maatte op, enten jeg vilde eller ei. Saadanne skibe er forfærdelig høie naar de staar paa land, akkurat som op i et høit kirketaarn. Der var nogen gamle skippere ombord, der skulede stygt til mig, da jeg hoppede ned paa dækket, de troede vist, jeg bragte ulykke, de ogsaa. Oppe fra skibet, kan du tro, Massa og Louise saa smaa ud, de sad paa en hei saa yrende bittende smaa. Jeg passede altid paa at staa ombord paa skibet, saa de kunde se mig der nede fra heien. Men saa ræd, jeg var. De huggede og huggede støtterne væk dernede, der faldt en, og der faldt en, nu begyndte vel skibet snart at glide, jeg skulde givet til, jeg ved ikke hvad, havde jeg staaet nede paa heien da. Men saa saa jeg ned paa Massa og Louise, og saa syntes jeg, det var gjildt at være ombord alligevel. Jeg stod som paa mit bare liv – der gik skibet, men saadan, som det dukked, du gjør dig ingen idé om det. Hurra, hurra, raabte de alle, men om det havde gjældt mit liv, havde jeg ikke kunnet raabe med, det kildred mig over hele kroppen men værst i maven. Hurra for *Nautilus*, brølte de om mig allesammen. Skibet dukkede grænseløst op og ned, men da det endelig laa stille, kan du tro, det var moro ombord. Vi drak champagne i kahytten, og konsul Trap holdt tale og klinkede med mig ogsaa. Jeg ønskede bare Massa og Louise havde seet det, jeg. Siden var det gruelig megen moro og leven paa dækket, og taler for *Nautilus*. Det er et rart navn, synes jeg. Jeg spurgte lodsoldermanden, hvad det skulde betyde. «Skjønner du ikke det da», sa han, «naut er naut og lus er lus», sa han. Det var akkurat, som naar gamle provsten skal forklare for konfirmanterne, hvad fastelavn betyder. Faste er faste og lavn er lavn, siger gamle provsten. Men, du kan tro, at Massa og Louise var vonde, da jeg kom iland igjen. «Var det ikke gjildt at se

paa», sa jeg. «Var det det, at du stod ombord, der skulde være saa gjildt», sa Massa. «Hvad er det, dere er vonde for», sa jeg. «Nei du er vond», sa de. «Nei dere begyndte.» «Nei du begyndte.» Slig trættede vi hele veien nedover med *Fix*. Siden var det storfornærmelse i otte dage, fordi de ikke ogsaa stod ombord, da *Nautilus* gik paa vandet. Men igaar kom Massa op til mig og hentede mig ud for at spadsere en tur. Nu var det næsten forbi med gravenstenerne hos Stubs, sa Massa, og bergamotterne fik de ikke lov at ta flere af, og sidste gang, hun havde været hos Stubs, havde fru Stub været saa lumpen, at hun ikke havde givet dem to æg hver til æggedosis, som hun pleiede. Saa nu var der ikke saa snodigt hos Stubs længer, sa Massa. Derfor er Massa og jeg gode venner igjen nu. Jeg faar ganske vist ny vinterkaabe iaar, kanske jeg bare faar mors gamle forresten, men nydelig skal den blive. Kom snart hjem og skriv øieblikkelig.

Din bedste veninde

Inger Johanne.

Poppelen.

Jeg har seet et spøgelse, jeg; – jo, jeg har, – spørg bare Tonoppen! Hvem Tonoppen er? Jo, det er min kusine, det. Hun heder egentlig Antonette; men saa har hun saadant opstansigt fjæs; næsen staar tilveirs, haaret staar tilveirs, hun ser saa forskræmt ud; og saa kalder vi hende Tonoppen.

Ja, for Tonoppen er svært ræd af sig. Ikke tør hun hoppe fra bryggen ned i en baad, og ro alene fra bryggerne bort til Holmen turde hun ikke, om det gjaldt hendes liv. Og engang, som vi var oppe i Fløiheia, og der var lidt brat, vel en meter at hoppe, tænker jeg, saa skreg Tonoppen: «Jeg kommer aldrig i evighed ned». Vi maatte gaa en lang omvei, for Tonoppen kunde ikke hoppe en meter, maa jeg byde dere det!

Men det forstaar sig, saa er nu Tonoppen ogsaa fra Kristiania og har aldrig gjort andet hele sit liv end gaa paa gaden med stramme handsker, saa det er jo ikke noget rart, at hun er «kruslede».

I sommer var hun i besøg hos os, og vi havde det rigtig snodig mange gange, maa dere tro.

Vi seilte, og vi roede, og vi var paa farten bestandig. I begyndelsen gjorde jeg fælt nar af hende for alt det krusleriet hendes; men engang blev jeg selv saa

græsselig ræd, og da skjøjnte jeg, hvor ondt det maa være at være saa bange af sig bestandig. Det høres rart, men det var en poppel, jeg blev ræd for. Ja, det baade var og ikke var en poppel forresten. Nu skal dere høre.

Tonoppen og jeg havde været i gjestebud paa Mindalen, og Ingeborg kokke havde hentet os deroppe, og vi gik nedover veien arm i arm. Det var ikke noget pent veir netop; det skulde ligesom være maaneskin; imellem skinnede maanen klart; men ret som det var, kom der nogen tykke, sorte skyer for maanen, saa det blev næsten mørkt; saa tittede maanen lidt frem igjen, og slig holdt det paa.

Klokken kunde vel være 10 om aftenen. Vi mødte ikke et menneske nedover veien. Lidt ovenfor byen bor klokker Kruse i et lidet hvidt hus. Klokker Kruse er en græsselig sinnatagg; han ser ud, som han havde lyst at jule op alle mennesker. Endda han er saa sint, har han nogen fælt uskikkelige gutter; det er Nicolai, og det er Teofilus, og det er Burmann. Jeg tror næsten, Burmann er værst uskikkelig; der findes ikke den ting, som Burmann Kruse ikke finder paa. Han piner dyr og er fæl.

Ingeborg kokke, Tonoppen og jeg kom ruslende nedover. «Aa er detta», sagde Ingeborg kokke pludselig, «har der staaet et poppeltræ i haven til klokkeren før?»

Nei du verden, der stod en lang smal poppel, saa høi, at den rak et godt stykke over taget til klokkeren. «Nei skulde dere seet sligt», sagde Ingeborg kokke; vi stansede op paa veien og saa paa den; maanen var netop bag en sky, da poppelen med en eneste gang – jeg skal aldrig i mit liv forglemme det – tog et skridt nedover mod veien, hvor vi stod. Jeg troede, Tonoppen var bleven gal. Hun skreg, som de stak en kniv midt i hjertet paa hende.

«Poppelen kommer, – poppelen kommer!» skreg Tonoppen. Noget saa rart har jeg aldrig kjendt, for det var akkurat, som de havde slaaet benene væk under mig, saa ræd blev jeg. Jeg var ikke istand til at røre mig af flekken.

Og der kom poppelen langsomt nedover mod os i det usikre maanelys.

Endnu i dette øieblik kan jeg ikke fatte, at jeg opførte mig, som jeg gjorde. Jeg sansede mig rent ud ikke, saa ræd blev jeg. Ja for ved dere, hvad jeg gjorde? Jeg før op paa gadedøren til klokker Kruse og hamrede og bankede og raabte, imens det forfærdelige, kjæmpemæssige menneske – ja, for jeg saa nu, at det var et menneske med floschat, – kom lige ind paa os. «Detta er /ikke noget menneske, detta», raabte Ingeborg kokke; Tonoppen halte mig i kjolen og brølte: «Kom, saa

løber vi!» – jeg brydde mig ikke det grand om nogeting, jeg var aldeles vild af skræk og raabte:

«Klokker Kruse, klokker Kruse, kom og se en forfærdelig mand.»

Og den forfærdelige mand lo, en fæl, underjordisk latter ligesom, og slog efter hattene vore med en pisk; – og der kom klokker Kruse i vinduet i bare skjorten og raabte med et ansigt, som jeg ikke kan beskrive: «Vil dere ikke give mig ro i mit eget hus, saa skal jeg – –». I samme sekund faldt poppelen sammen paa en merkelig maade; den blev ikke høiere end en gut; rundt hjørnet af huset pilte gutten og slæbte noget langt sort efter sig.

Der stod vi igjen med klokker Kruse i vinduet i sterkt maaneskin. Jeg syntes, han skar tænder, saa sint var han.

«Hvad er dette for tøv og tøis?» skreg klokker Kruse.

«Aa, det var et spøgelse», sagde jeg.

«Vi troede, det var en poppel», sagde Tonoppen.

«Jeg tror mest, det var han Burmann», sagde Ingeborg kokke; «jeg syntes, jeg saa skolten paa ham, da han sprang rundt hjørnet.»

Klokker Kruse bad os pakke os, der vi kom ifra, og slog vinduet igjen med et smeld.

Du verden, det var bare Burmann Kruse! Jeg skalv i knæerne længe efter. Den, der var saa sterk, han kunde rundjule Burmann Kruse, dere!

Siden hørte jeg, at Burmann Kruse havde en heise-indretning, som han kunde gjøre sig stor og liden med, og som han gik rundt og vetskræmte folk med.

Ja for sig, om dere ikke var bleven ligesaa ræd som Ingeborg kokke, Tonoppen og jeg?

Otte Aar gammel.

Jeg var otte aar gammel og var i et langt besøg hos bedstefar og bedstemor. Det var vistnok meningen – og det forekommer mig, at det ogsaa var blevet mig sagt, – at mit selskab skulde være til opmuntring og glæde for de gamle. Saavidt jeg imidlertid nu kan tænke mig, maatte glæden ved min nærværelse være meget blandet. Der gik vel knapt en dag, uden at der var noget paafærde med mig i en eller anden retning. Jeg havde en egen evne til at ryge op i vanskelige situationer;

jeg «tænkte» ikke, hedte det stadig –; og dog, naar jeg nu tænker tilbage, forekommer det mig, at tankerne maatte hvirvle rundt i min hjerne.

Heller ikke tror jeg, at fornøielsen for de gamle ved at have mig om sig, kunde være synderlig stor, da jeg meget sjelden befandt mig inden døre, men ferededes ude dagen lang. Det forekom mig nemlig, at min nærværelse uden døre overalt var paatrængende nødvendig. Det var ikke den ting, der foregik, og som jeg havde faaet det fjerneste nys om, uden at jeg øieblikkelig indfandt mig og meget ivrig undersøgte.

Mine bedsteforældre bodde paa en stor gaard paa landet. Der var femti kjør, heste, kalve, grise, duer, kalkuner og høns, et utal af udhusbygninger til at forville sig i næsten; der var en stor park med damme til ænder og gjæs; der var to husjomfruer, otte tjenestepiger; der var fjøsgutter, staldgutter og gaardsgutter; der var store, vide marker, skog, og elven med sagbrug og mølle. Det var jo igrunden ikke noget at undres over, at jeg var noget optaget, naar jeg skulde have rede paa alt dette og være allevegne tilstede.

Der gik som et sagn efter mig om den første dag, jeg var kommet. Jeg havde saavidt været inde og hilst paa den gamle, staute bedstefar og den fine bedstemor i lænestolen, da jeg med en gang var forsvundet. Ti minutter efter blev jeg baaret ind dryppende vaad fra gaasedammen, og: «Hun er ikke død, – hun er ikke død!» raabte fjøsgutten, der havde fisket mig op.

Nei, jeg var ikke død, – jeg var spillevende den hele sommer!

Hele huset var fuldt af gjester, som reiste og kom. Tanter og onkler, veninder og veninders veninder, fætttere og kusiner, turister og besøgende, der uden nogen som helst grund dratted ind i huset og blev der nogle dage. Der var aabne hjerter og aabent bord paa den store gaard.

Men ikke, saavidt jeg nu kan huske, et eneste barn, den hele tid, jeg befandt mig der. Dette, at jeg var saa alene, tror jeg ikke var godt for mig. Jeg var fuldstændig uden kontrol i alle mine paafund. Der fandtes snart sagt ikke den ting, jeg ikke skulde forsøge. Jeg tumled med hestene oppe i udmarken, vassed elven, hvor den gik paa det strideste, dansed paa laaven om aftenen med fjøsgutterne og kunde sidde i timevis og plukke skonudder ind i saalerne og hjælpe den gamle krumryggede skomager Adde borte i det lugtende skomagerkammer.

Ingen, der saa mig paa farten den hele dag, skulde vel ane, at jeg midt oppe mellem kalve og duer og skomager Adde og fjøsgutterne levede mit eget besynderlige drømmeliv. Jeg forestilte mig nemlig altid, at jeg var noget andet end det, jeg egentlig var.

Naar jeg stelte med kalvene, var jeg budeie paa en sæter langt, langt oppe i fjeldene, og mutters alene var jeg, og maatte klare mig selv i alle ting. Naar jeg plugged sko, saa var jeg en skomagergut, som ikke fik noenting at spise før jeg var færdig med det stykke arbeide, jeg holdt paa med. Ledte jeg efter eg i halmlaaven og mellem skrammel og rusk under laavegulvet, saa var det store skatte, jeg var paa jagt efter!

Havde jeg intet andet at gjøre, var jeg hest. Jeg sprang rundt paa markerne og slog mig selv paa benene med en myg kvist, hypped og protted; en af fjøsgutterne havde arbeidet en liden umalet vogn med skjæker, som jeg spændte mig selv for. Bag i vognen havde jeg saa i tankerne mit reisefølge. Og det kunde gjerne være prinsesser for den sags skyld. lalfald var det deilige børn med deilige dragter.

For saa uværen, jeg selv var med min klædedragt, elsked jeg pynt og glimrende ting. Jeg vilde vist blevet meget stødt, om nogen vilde tro, at jeg var ligegyldig med min klædedragt. Og dog varte en bomuldstøiskjole i den tid for mig tre uger, hverken mer eller mindre. Da var den uigjenkaldelig kassabel.

Der løb jeg uden hat over de vide marker, over blaaklokker og harelab med mit usynlige følge efter mig, svipped mig selv over benene med den myge kvist, hopped over gjærder og over myrlændte steder, saa det sagde svup under skoene, og tænkte den hele tid paa den guldhaarede lille pige, der sad bag i vognen med purpurkjole og vaiende fjær i hatten.

Øieblikket efter, naar Rødsi havde kalvet, var jeg budeie med liv og sjæl og græd mine modige taarer, fordi jeg ikke maatte vaage hos kalven, sidde nede i halmen i kalvebingen og holde det brune, fine kalvehoved i skjødets.

Undertiden kunde det saa hænde, at en af de voksne damer havde ondt af mig, fordi jeg gik saa meget alene, og indbød mig til en adstadig spadsertur bortover veiene. Jeg hang da i armene paa dem og snakkede uafsladelig; en gang paa en saadan spadsertur holdt jeg paa at skræmme livet af en nervøs tante. Vi gik paa en ensom vei med skogen susende paa begge sider. Med en gang kom der en bondemand ruslende, en liden, brun mand, der saa ud, som han var trukket

op af myren, hvad det forekom mig, at alle bønder deroppe gjorde.

«Han er gal», hvisked jeg.

Og min nervøse tante var nær ved at synke i knæ af rædsel og kom sig ikke paa mange dage paa grund af den angst, hun udstod, før den lille, brune mand var forsvundet for vore øine. Og det var slet ikke noget, jeg sagde for at skræmme; jeg havde aldrig seet ham før; men jeg syntes, han saa mig yderst mistænkelig ud.

For at have et lidet baand paa mig var det skrevet hjemmefra fra far og mor, og modstræbende indvilget af bedsteforældrene, at jeg to timer hver dag skulde læse med en fætter, der for tiden opholdt sig paa gaarden. Han var student eller noget sligt, var sorthaaret og langnæset med filipenser, og det værste, jeg i verden vidste. Hver eftermiddag blev jeg fundet, hvor i verden jeg saa befandt mig, og under bevogtning transporteret op paa studentens værelse til mine studier. Det var bedstemor, der passede tiden, og en stuepige, der havde det vist ikke lette hverv at opspore mine veie.

Aldrig, bogstavelig talt ikke en eneste gang, kan jeg huske, at jeg frivillig indfandt mig hos studenten. Selv naar Mari stuepige havde faaet mig fat i armen, var det under uafsladelig stritten imod hele gaardspladsen over og trapperne op, at jeg fulgte med. Var jeg nu efter megen anstrengelse kommet op paa studentens værelse, og han tilfældigvis ikke i det øieblik befandt sig der, var jeg som et lyn nede igjen, og den samme historie begyndte forfra. Jeg hørte, der blev smeldt med dører og ramlet i trapper, og studentens grove bas, der spurgte i køkken og i gange: «Er Inger Johanne her, har nogen seet Inger Johanne» – et spørgsmaal, der ikke i ringeste maade anfgted mig; det gjaldt bare i det aller længste at undgaa de forfærdelige studier paa studentens kvist.

Engang mens hesjerne stod fulde af høl, tog vi det meget gemytlig. Jeg foran og studenten efter rundt hesjerne; var han ved den ene ende var jeg ved den anden, til han tilslut ved et krigspuds styrted midt igjennem hesjen og fakked mig i fuldt løb. Da brølte jeg saa, at bedstefar kom ud paa trappen og raabte med stentorstemme, at den, der gjorde Inger Johanne noget ondt, skulde faa med ham at bestille.

Men paa skolen maatte jeg, op i det solhede, varme kvistværelse deroppe under taget, med gammel tobakslugt og muggen lugt af bøger og papir, hvor

store, tunge fluer surred i vinduet, dasked mod loftet og surred videre som hele orgelverk.

Den lærdom, jeg fik, var vistnok alligevel temmelig liden. Den indskrænkede sig især til skrivning. Studenten laa nemlig gjerne den hele tid paa sofaen og læste i nogle bitte smaa bind, mens jeg sad ved bordet med hovedet nede paa den venstre arm og malte op nogle lange skraa bogstaver.

Denne student led overordentlig af tørst. Min første bestilling paa skolen var hver dag at hente en mugge valle eller syreblande, som folkene brugte til læskedrik, borte paa staburet. Hvor den mugge med de lyserøde og lysebrune tegninger udover dens tykke, buede form staar levende for mig! Jeg tror, jeg vilde græde, hvis jeg saa den igjen, saa mange minder hænger der ved den.

Nok er det, denne mugge var jeg stadig paa farten med bort paa staburet, op den bratte trappe, dreiede den umaadelige stabursnøgel om og var inde i det friske, rene halvmørke rum med lugt af korn og mel, af røget flesk og røget laks, der hang under taget i lange rader.

I det indre rum stod vallen i umaadelige tønder; for mig stod disse tønder som monstrem'er, et slags kar af overnaturlig størrelse, forekommer det mig endnu. Ja ialfald maatte jeg op paa en krak for at naa med muggen ned i vallen, det husker jeg tydeligt.

Der hændte det mig en dag noget, jeg her skal fortælle. Før jeg fyldte muggen, stod jeg altid en stund, – saa længe, det paa nogen maade kunde gaa an for tidens skyld – og skvalped og sutled med muggen nede i vallen, dels for moro og dels for at trække ud det tidspunkt, da jeg atter skulde begive mig op til studenten og fluerne, der dasked mod loftet. Jeg har en mistanke om, at det igrunnen var den skvalpingens skyld, at jeg i det hele taget havde lyst paa denne vallehenting for studenten.

Som jeg den dag stod der og sutled med muggen nede i vallen, saa jeg med en gang noget sort nede i tønden, der dukked under, kom op igjen og gled unda. Hvad det nu var, saa maatte jeg have fat paa det. En lang stund modstod det mine ivrigste efterstræbelser.

Endelig gled dette mystiske sorte ind i muggen.

Studenten skulde have det; – ja virkelig skulde han ikke have det sorte i muggen! Guderne maa vide, hvad det var; paa bunden af muggen befandt det

sig; men studenten skulde have det ialfald.

Afsted gik jeg med den kostelige mugge, balancerede mig forsigtig op trappen og satte muggen paa bordet foran studenten. Til en forandring sad han nemlig idag ved bordet og rensede sine negle. Han skjænkte sig et glas. Jeg saa nysgjerrig paa muggen; nei, det sorte fulgte ikke med. Studenten drak med velbehag.

«Ak, det gjorde godt, – det er en gudedrik i varmen; -- et glas til!»

Nok et glas skjænkte han sig; – bums – der drattede det sorte pladask ned i glasset! Om jeg bliver hundrede og nitti aar, skal jeg aldrig glemme det!

Det var en kam! – Nei, at det var noget saa fælt, havde jeg ikke anet. Studenten tilkastede mig et eneste rasende blik:

«Dit afskum», raabte han, «bort fra mine øine, – bort – bort, siger jeg».

Jeg lod mig det ikke sige to gange. Som en raket før jeg ud døren og loftstrappen ned. Der hørte jeg studenten var lige i hælene paa mig; han skulde ned og sladre, naturligvis. Uden at gjøre mig rigtig rede for, hvad jeg gjorde, gjemte jeg mig bag et skab paa gangen, mens studenten løb forbi, og listede mig saa i samme nu opad loftstrappen igjen op paa det store loft. Jeg havde vist en instinktmæssig følelse af, at hvor i verden jeg befandt mig ude, vilde jeg blive opsporet og bragt frem; men paa loftet vilde neppe nogen falde paa at søge mig.

Jeg listede mig bortover det store, halvmørke loft, hvor støvskyerne dirrede i sollyset fra taggluggerne, mellem store skabe og dragkister, mellem vævstole og rokker. Hvor – hvor skulde jeg gjemme mig! For nu var de rasende vonde; – hele verden var rasende vond paa mig!

Først var jeg bag en dragkiste; men det forekom mig ikke aldeles sikkert; saa frem igjen; – der stod en gammel, tom pianofortekasse op mod væggen med den aabne side indad; bedre kunde det umulig være. Jeg krøb ind i kassen; her – her sad jeg sikkert!

Jeg tror neppe, nogen kan ane, hvad jeg led den eftermiddag i pianofortekassen oppe paa det gamle loft. Jeg laa næsegrus, – græd og hiksted og lytted. Slig som jeg lytted efter hver lyd nede fra det store hus!

«Aa – mama, mama!» Slig som jeg længted efter mama; for alle mennesker i verden var vonde nu og trodde, at jeg med vilje havde lagt den skidne kam i studentens mugge; men det havde jeg ikke, – det havde jeg ikke; for jeg saa nok, at det var noget sort, men ikke den fæle kam!

Og bedstefar og bedstemor var nok snilde; men jeg var ikke sikker paa, om de ikke vilde blive vonde. Men mama vilde ikke være vond, naar jeg forklarte altsammen. Aa, mama – mama, jeg vil reise til mama, jeg vil ikke være paa dette grusomme stedet; – og alle, alle er vonde.

Bedstefar var nok snildere end bedstemor; men saadan rigtig skraasikker paa ham, som jeg var paa mama, – nei, det var jeg ikke. Aa, den fæle kammen! Og jeg græd og hiksted inde i den støvede kasse.

Men nu vilde jeg aldrig komme frem mere, aldrig, aldrig i verden. Nei, jeg vilde ligge i denne kassen hele mit liv, og om natten vilde jeg liste mig ned og tage mad i spiskammeret, – nei, det er sandt, jomfru Monsen stængte altid spiskammerdøren; men sukker var der i buffeten, og eddike var der ogsaa i buffeten, og i kjøkkenskabet var der altid fladbrød til tjenerne, og jeg kunde godt leve af sukker og fladbrød og eddike. Og jeg skulde liste mig ned paa strømpelæsten; aa, hvor forsigtig, jeg skulde gaa, og ikke et menneske skulde ane, at jeg leved oppe i pianofortekassen paa loftet. Da jeg begyndte at tænke paa dette, græd jeg ikke mere; for det vilde blive saa frygtelig morsomt at bo heroppe og liste sig ned om natten i det mørke hus for at finde mad.

Det var jo akkurat som i onkel Toms hytte, dengang negerinderne havde flygtet og gjemte sig paa loftet hos den fæle Simon Legrée; – akkurat saadan var det med mig nu! Men Simon Legrée havde blodhunde, og *Rex*, som var hunden paa gaarden, var ingen blodhund; men kom han her op paa loftet, fandt han mig nok i kassen.

Og eftermiddagen gik; solen var væk fra taggluggerne. Det var vist aften; studenten havde, i rasende løb op trappen, været oppe paa kvisten nogle gange; ellers havde ikke et liv været oppe paa loftet.

Mon de ledte efter mig? Mon de skjønnte, jeg var borte for bestandig? Ja, nu kunde de have det saa godt, nu kom jeg aldrig igjen mere. Og nu havde studenten ingen, som vilde hente valle paa staburet mere, saa nu kunde han angre nu – –

Og jeg blev saa døsig og træt, saa usigelig søvnig, og saa sovned jeg som en sten.

Da jeg vaagned, var det ganske mørkt. I førstningen kunde jeg ikke skjønne, hvor jeg var henne; jeg stødte hovedet mod kassen og tumled ud paa loftet; – saa med en eneste gang husked jeg det.

Aa, hvor fælt det var; – aa, hvor forfærdelig fælt, at jeg var her alene! Og det var stummende mørkt; – og alle var vist vonde; – og jeg var saa sulten. Aa, mama, mama!

Som et lyn slog det mig: jeg vilde reise til mama og papa. Ja, det vilde jeg. Jeg vilde liste mig ned, løbe skogveien bort til Anders Moen, som satte ombord i dampskibet; han rodde mig nok ombord, og naar jeg først var ombord, saa skulde jeg nok klare mig.

Jeg vilde sige, – jeg vilde sige; – nei, hvad skulde jeg sige? Men reise vilde jeg, og jeg vilde løbe med det samme; regnkaaben min hang vist i gangen.

Men var der nogen oppe? Jeg syntes, jeg hørte støi og snak nedenfra. Jeg lytted udover trappegelænderet. Nei, nu var det stille igjen. Jeg listed mig sagte, aa saa varlig, nedover den knirkende loftstrappe, – stansed og lytted; – nei, nu var alting blikkende stille. Tænk, imorgen paa disse tider var jeg hjemme hos mama. Aa! hvor glad jeg skulde blive; – og jeg skulde fortælle om kammen, i det samme jeg kom ind i stuen til mama.

Den anden trappe knirked forfærdelig; men du verden: gangdøren stod jo aaben, og paa bordet i dagligstuen brændte en lampe! Kjære, saa maatte der jo være nogen oppe endnu!

Sommernattens friske kjølighed strømmet ind gjennem den aabne gangdør; jeg ledte efter regnkaaben mellem reisetøiet i gangen. Ja, bedstefar og bedstemor vilde kanskje blive bedrøvede; men nu maatte jeg reise; for det var saa fælt, saa fælt, naar nogen var vond paa mig.

Det var nogen, der talte halv sagte ude paa verandaen; jeg kikket ud. Der stod bedstemor, den lille, fine bedstemor, inde i et hvidt sjal. «Aa Gud, se i naade til barnet!» hvisked hun gang paa gang. Og det suste saa sagte og stilt i parkens store træer.

«Aa Gud, se i naade – i naade!»

Jeg skjønnte, det var mig, hun mente; jeg skjønnte, hun var ræd for mig, og saa kasted jeg regnkaaben og løb lige ud og tog hende om livet! For i grunden var jeg nu forfærdelig glad i bedstemor, – forfærdelig, forfærdelig glad! Og jeg klemte bedstemor om livet og hulked op mod hendes bryst.

«Ikke vær vond – ikke vær vond.»

Bedstemor havde holdt paa at faa et tilfælde, saa ræd var hun blevet, da jeg pludselig dukked frem bag hende i mørket. Hele huset var paa benene og ude for at lede efter mig. Nogen sokned i elven, nogen var oppe i skogen; bedstefar havde kjørt til lensmanden for at faa mere mandehjælp; de trodde, jeg havde taget skogen fat og forvildet mig i de svarte, store skogene!

Bedstemor sagde ikke et ord om kammen den nat, det husker jeg godt; og jomfru Monsen klædte af mig; og saa sov jeg i min egen seng.

Næste dag stod jeg skrifte for bedstefar og bedstemor og studenten. Bedstefar og bedstemor i hver sin lænestol, jeg inde i bedstefars brede arm.

«Men hvad var det, du havde lagt oppe i studentens mugge?» begyndte bedstefar.

Dyb taushed. Bedstefar maatte gjentage spørgsmaalet. Læberne bevæged sig næsten uden lyd: «Det var vist en kam».

«En skrækkelig kam», supplerte studenten.

«Men hvor i alverden kunde du falde paa at lægge en kam op i hans krukke?»

«Jeg lagde den ikke der; for den laa der før.»

«Nu maa du ikke lyve, barn», sagde bedstemor i lænestolen.

«Nei, det er sandt, – det er sandt, den laa i vallen.»

«Se mig i øinene», sagde bedstefar; «laa kammen oppe i tøndene?»

«Ja, den gjorde», sagde jeg og stirred ham ind under de buskede bryn.

«Ja, saa er det jo de skidt tøser, der har skylden; hører du det, mor –»

«Hm–m», sagde bedstemor og strikked ivrig. Hun troede det øiensynlig ikke; pludselig saa hun paa mig med sine klare øine.

«Men naar du nu ikke vidste det grand om kammen, før den faldt i studentens glas, hvorfor blev du da saa bange?»

«Jo – jo – jeg saa, det var noget sort; – og saa fik jeg det op i muggen –»

«Maa jeg spørge, i hvilken anledning du undte mig dette mystiske sorte?» spurgte studenten.

En ugjennemtrængelig taushed fra min side. Det var ikke muligt, at faa et ord af mig.

«Men hvorfor skræmte du livet af os da, barn, og blev borte den hele eftermiddag?» spurgte bedstefar.

«Jo, jo», – og nu storhulkede jeg –; «han kaldte mig et af – afskum og var saa ra – ra – rasende.»

«Et afskum», tordned bedstefar; «hvor kunde De vove at kalde mit barnebarn et afskum, hr. student?»

«Undskyld, hr. godseier», svarte studenten, «det var i den første befippelse; – det slap mig ud af munden –»

«Jeg tror», sagde bedstemor og reiste sig, «at denne diskussion ikke netop er egnet til at klargjøre begreberne hos et barn. Det var stygt, meget stygt af dig, barn, at have noget ned i den krukke, du skulde bringe studenten, og du skal øieblikkelig bede ham om undskyldning, og for fremtiden skal du ikke mere betroses at gaa alene paa staburet.»

Jeg græd, og jeg hiksted, og bedstefar trøstede mig og skjendte paa «de skidt tøser». Men bedstemor var urokkelig. Og saa maatte jeg bede om forladelse, og den brune og lyserøde mugge havde jeg ikke mere i min haand.

Men de to husjomfruer og de otte tjenestepiger skreg over sig af forbitrelse, da jeg sagde, at kammen havde ligget i valletønden, og hele min barndom levede jeg, hver gang jeg besøgte bedstefar, under den mistanke, at jeg havde lagt den skidne kam i studentens valle. Og aldeles uskyldig var jeg jo ikke.

Ja, slig var jeg, da jeg var otte aar gammel.

Turister.

Jeg interesserer mig forfærdelig for sport, endda der er temmelig lidet af den i vor by, maa dere tro. Naar jeg siger til far, at jeg skulde ønske, der var mere sport her, saa siger far: «Jeg synes du sporter hele dagen jeg, Inger Johanne!»

Men jeg kalder ikke det sport, at jeg har lyst at færdes ude og klyve i heierne og ro, naar jeg kan stjæle mig til det, og sligt noget. Nei, sport er velocipedkjøring og ski og kapseilads og kapkjøring og saadant noget fint, som folk kappes om og raaber hurra og blir begeistret over. Og jeg ved næsten ikke noget saa gjildt som at bli begeistret. Gid jeg ogsaa kunde gjøre noget, som folk kunde raabe hurra og blive begeistret over; men det kommer nok aldrig nogen til at blive, for jeg er ikke flink til nogen ting uden i munden, og det er der ingen, som raaber hurra for, – i vor by ialfald.

Der er bare to til foruden mig, som elsker sport i vor by, eller som har noget med sport at gjøre ialfald. Det er bogholder Feiring og Malla Salomonsen.

Bogholder Feiring rider paa velociped, men han gjør ikke andet end ride folk overende, fordi han er saa nærsynet. Naar folk ser ham komme ansættende paa lang vei, trykker de sig opover husvæggene og ser at komme sig undaf. For bogholder Feiring ændser ingen ting, naar han kjører paa velociped. Han bare ser ret ud for sig med et stivt blik og lægger i vei som det gjælder at berge livet.

Malla Salomonsen kjører ogsaa paa velociped, men hun tager tingen paa en ganske anden maade. Hun er aldeles en kontrast til Feiring. Hun skal ride paa velociped, fordi hun har saadan stor mave, men hun forhaster sig ikke, maa dere tro. Hun kan gjerne gaa halve byen og spadsere med velocipeden, før hun finder et passende sted at stige op. Og aldrig saa snart er hun oppe paa den og kjører smaat ivei med sit umaadelig store, hvide fuldmaane-ansigt, saa er et af de smaa korte benene hendes nede paa jorden paa den ene side igjen, og saa begynder hun paany at spadsere med velocipeden for atter at finde et passeligt sted at stige op. Slik gaar det bestandig. Og altid følger jeg efter hende, naar hun er ude paa de turene sine, for det er ingen sag at holde skridt med hende, kan dere vide.

Ja og saa er det ski da om vinteren, men der blir ikke stort af det heller, for naar det næsten ikke er sne, men bare nøgne heier og mildveir og søndenvind, som det er hernede ved sjøen, saa kan dere skjønne, at det blir smaat stel med skiløbning.

Ikke kan det blive noget sportsmæssigt med seiladsen vor heller. For vi børn har aldrig lov at seile med andet end fokseil og den gamle tungvindte prammen til Peckell. Det er bare saavidt, at baaden snegler sig frem.

Men saa aftalte alle vi veninderne paa skolen en dag, kort før ferierne i sommer, at aldrig saa snart fik vi fri, saa vilde vi tage en fodtur, akkurat som rigtige turister, og bestige fjelde. Vi vilde notere klokkeslettene, hvor fort vi kunde gaa, og vi vilde have randsel og turiststav og portvin og sølv bæger og alt muligt med os. Jeg skulde faa laane Karstens sølvbæger, som han havde faat i daabsgave, ikke fordi, det vilde nok blive skrækkelig meget krangel, inden han vilde ud med det, det forudsaa jeg nok.

Til at begynde med, var der naturligvis forfærdelig megen modstand hjemme.

«Ja, hvad vil der komme ud af den historie», sagde far, «brukne armer og

ben og elendighed».

«Saa galt gaar det vel ikke», mente mor, «men dere blir bare skræmte af sinte kreaturer, og kanske der er fantefølger ogsaa deropover, og dødsenstrætte blir dere.»

Aa langt fra, vi skulde nok ikke blive trætte!

I otte dage kjæmpede vi for at faa lov at gjøre en saadan tur; jeg snakkede, saa jeg blev hæst. «Du ved da det, mor, at jeg er kjæk», sa jeg, «jeg skal forsvare alle de andre», sa jeg, og jeg bredte ud armene og slog omkring mig, «baade mod okser og fanter», sa jeg.

Saa blev hele vor storartet anlagte tur (vi havde tænkt at være borte i otte dage og at bestige to fjelde), hele vor tur blev reduceret til, at vi skulde faa lov at gaa tolv kilometer, til en gaard oppe ved Sørfjorden, ligge der om natten og spadserere nedover akkurat samme vei dagen efter.

Isch og isch og isch!

Men tilslut, da vi havde summet os lidt, syntes vi, det var ikke saa værst, det var da ialfald bedre end ingenting.

I den sidste tid var der nemlig begyndt en liden pige paa skolen, som hedte Damine. Hun havde boet opover landet før og kjendte saa mange folk deropover, sagde hun. Vi burde gaa til en gaard, som hedte Skohjem, sagde Damine, for der var de saa glad i hende, og der var saa inderlig hyggeligt, sagde hun. Damine har en umaadelig, hvid pande og kirtler i øinene og er gruelig vandkjæmmet naar hun kommer paa skolen, og saa usigelig ordentlig, at ikke en eneste hægte sidder løs paa hele Damine. Alle bøgerne hendes ser ud som de var kjøbt igaar, og saa folder hun hænderne naar hun læser op lekserne, saa kan dere vel tænke dere, hvorledes Damine er. Jeg undredes nok lidt paa, hvordan de folkene paa Skohjem kunde være, som var saa gruelig glad i Damine, for naar hun sagde det selv, saa var det vel saa.

«Hvorledes er de paa Skohjem da, Damine?» spurgte jeg.

«Aa, der er saa inderlig hyggelig», sagde Damine, «store omhængssenge med store dyner og en mængde sødæbler om høsten».

Jeg syntes ikke egentlig, at omhængssenge og sødæbler var noget fristende. «Er der ikke noget mer da?» sagde jeg.

Nei, Damine saa yderlig forbauset ud over, at jeg vilde have noget mere.

Ja saa blev det bestemt da, at vi skulde gaa til Skohjem, og vi vilde ikke sende noget bud i forveien, for det behøvedes ikke, sagde Damine.

Og nu skal dere høre, alt hvad der hændte os paa den turen. Det var ikke saa lidet endda, maa dere tro.

Til syvende og sidst var det ikke mere end fem af os, som blev med. Det var Karen, Antonette, Massa, Damine og jeg. Endelig var vi da færdige; jeg var paa bunden af randselen hundrede gange, tror jeg, før jeg havde alt med. Men saa var ogsaa alting i en ekstra orden tilslut. Jeg havde baade fingerbøl og synaal og traad og heftplaster og bringebærsaft og karbonadekager og strømper og alting i randselen.

Og mor formanede mig forfærdelig, og far gav mig to kroner, og saa gik vi.

«Jeg tænker, dere blir bra trætte, naar dere kommer frem iaften», sagde mor.

Pyt san, vi skulde gjerne løbe alle tolv kilometer uden at puste engang.

Og det gjorde vi ogsaa næsten de to første kilometerne; vi løb og vi sang hele veien, men altid var Damine et godt stykke efter os, saa vi maatte vente paa hende lange stunder, før hun dukkede frem igjen.

«Gid vi skulde være borte i fjorten dage og bare ligge i hølader», sagde jeg, «for at ligge i en almindelig seng har vi da nok af hele aaret».

«Ja, men der er saa ustørtelig med lopper i høiet», sagde Damine.

Pyt, lopper!

Da vi havde gaaet to-tre kilometer var der en bæk, som rislede ved siden af veien. Og saa blev vi saa tørste og sultne med en eneste gang allesammen, og randslerne kom af ryggen og op i en fart.

Og sommervinden susede gjennom granskoven langs veien, og bækken rislede saa lystigt og vi laa paa den blødeste mose og drak bringebærsaft og vand af Karstens sølvbæger og stirrede op i den blaaeste himmel mellem trætoppene. Jeg havde nemlig lovet Karsten, at jeg skulde pakke hele randselen min fuld af sjeldne stene til ham, hvis jeg fik laane bægeret, og saa gav han sig straks. For øieblikket bryder han sig ikke om andet end graasten, som han lægger pent i æsker.

Saa begyndte vi at snakke om, hvad vi ønskede os mest i hele verden.

«Jeg vilde ønske, jeg var en gut», sagde jeg, «saa vilde jeg kjøbe mig en baad

med ordentligt seil og rig og alting, og saa vilde jeg reise ud paa havet og fiske. Og være ganske alene paa hele havet! Og bølgerne skulde komme, den ene efter den anden, og jeg skulde seile hen over dem – jeg vilde aldrig have hat paa, vinden skulde ruske i haaret mit, og saa vilde jeg raabe og synge i vilden sky.»

«Tænk, at ønske det!» sagde Antonette. «Nei, jeg ønsker, at jeg eiede et guldur, det ønsker jeg mest af alt i verden.»

«Jeg ønsker, jeg havde en blaa silkekjole», sagde Massa – «nei igrunden ønsker jeg mest, at jeg havde langt, gult, krøllet haar, det ønsker jeg mest af alt i verden.»

Karen laa og stirrede op i grantræerne: «Jeg vilde ønske – jeg vilde ønske – jeg vilde ønske –»

«Hvad for noget», sagde jeg.

«Jeg vilde ønske alt muligt», sagde Karen, og det var vi igrunden enige i allesammen. Damine sagde ingenting, naturligvis.

Saa gik vi igjen; ikke et menneske mødte vi, det var bare store, brede, solhede landeveien bortover.

Du verden, hvor varmt det var; solen var ligesom en ildkugle, ikke et træ at øine.

«Puh, hvor varmt!» sagde vi allesammen.

Og vi gik, og vi gik, og vi gik. Ret som det var, satte vi os ned ved grøftekanten og drak lunken saft og vand. Igrunden likte jeg mig ikke rigtig længer, randselen var ligesom et bjerg, jeg havde paa ryggen, og det støvede forfærdeligt.

Pludselig standsede Antonette og sagde, hun vilde gaa hjem igjen.

«Men kjære, hvorfor vil du det da?»

«Jo, Karen bare gjørs paa og tramper og sparker, for at det skal støve paa mig.»

For noget tøv!

Nei, Antonette gik baglænds længer og længer tilbage. «Igrunden synes jeg, at det er kjedeligt ogsaa at gaa saadan», sagde hun – «det er saa ækkelt saa.»

Der hjalp ingen overtalelser, Antonette vilde vende; – der gjorde hun helt om og pilede tilbage til byen.

Vi saa paa hverandre. «Antonette er en god sipe», sagde jeg. Allesammen var

vi enige i, det var godt, hun gik sin vei.

I samme øieblik kom der en liden sort hund løbende; den hoppede opover os, bed os i kjolen og vilde lege. Vi blev forfærdelig glad i den alle fire, og allesammen vilde vi ha den for os selv alene. En gav den kjeks, og en gav den sukkertøi, men jeg gav den karbonadekager, derfor blev den mest glad i mig og bed i min kjolekant hele veien. Det venskab kom mig sandelig dyrt at staa, som dere snart skal høre.

Ret som det var, kom Antonette igjen. «Det var saa ækkelt at gaa hjem alene», sagde hun, «jeg vil være med alligevel.»

Varmere og varmere blev det; det var ikke luft, bare støv og sand og hed sol, vi pustede i. Veien gjorde her en sving nedom fjorden. Der var store stene langs med vandet og smaabirk stod lige ned i vandkanten.

«Lad os bade os», raabte jeg.

Naturligvis vilde vi det allesammen, de kunde umulig se os fra veien, for birkene skyggede; i en-to-tre var vi i vandet. Aa, hvor vi lo! Bunden var saa fæl, bare store, runde, glatte stene; ret som det var gled en og rev en anden med sig, og vi skreg, saa det vist hørtes lange veier.

«Lad mig være!»

«Slip mig – uh-hu-hu – saa koldt.»

«Au, jeg skar mig paa en sten!»

«Aa, jeg knuste lilletaaen min!»

Vi morede os usigeligt; endelig maatte vi gaa iland igjen. Men tænk, saa kunde jeg ikke finde mine sko. Noget værre har jeg aldrig været ude for. Jeg havde lagt dem fra mig ved en sten, ikke et menneske havde været der, og endda var de borte.

Jeg ledte høit og lavt; alle de andre var færdige for længe siden, og jeg gik der og hinkede.

Endda jeg virkelig var lidt fortvivlet, saa maatte jeg le. «Dere faar bære mig til Skohjem», sagde jeg. Vi ledte mellem stene og vi ledte mellem busker for tyvende gang.

Alle de indfald, jeg havde, de maa jeg nu le af. For ét øieblik vilde jeg flegge birkebark og binde paa fødderne, ligesom birkebeinerne, og et andet øieblik vilde

jeg skjære randselen min itu og knytte den om benene; saa skulde de bære mig paa guldstol, og da faldt vi overende alle tre – du, hvor vi lo!

Jeg tror vi ledte efter de lille skoene i to timer, og – maa jeg saa byde dere, hvad der hændte! Der kom den ækle lille, sorte hunden, som havde spist op karbonaderne mine, løbende med den ene sko i munden!

Saa gjaldt det at finde den anden sko. Endda jeg havde den største lyst af verden at jule op den lille uforskammede hundehvalpen, saa maatte jeg jo gjøre mig gode venner med den og give den pandekage, for at den kunde finde op den anden sko.

«Se her, bisken, skal du faa pandekage – gaa nu efter den anden skoen min da!»

Men bisken brydde sig ikke det gran om alle mine overtalelser, glefsed efter pandekagen og smaagjødte og vilde lege. Saa opgav jeg det aldeles og bestemte mig til, at jeg heller fik hinke fem kilometer paa ét ben. Det var ingen lystelig tanke just, og langt om længe fik jeg kravlet mig op paa landeveien – og der, midt oppe i støvet, laa skoen min!

Saa blev jeg naturligvis rasende paa hunden og truede den; de smaa gule øinene saa yderlig forbauset ud over dette pludselige omslag. Den løftede paa ørene, holdt det ene forben iveiret og stirrede paa os.

«Gaa din vei, siger jeg.»

Den piltede nogen skridt, saa vendte den sig om igjen og saa tilbage paa os. Nei, da var den saa forfærdelig sød. «Kom da, bisken – kom igjen du, bisken!» Og saa kom den styrtende og bed os i kjolekanten og var ellevild.

Og tænk, saa fulgte den os helt til Skohjem. Endda vi ikke kom der før klokken var over ti. Jeg troede tilslut, at vi aldrig kom frem; det var overskyet og der laa taagedotter bortover jordene, og der, høit oppe under aasen, laa en gammel rødmalet gaard. Det var Skohjem. Og allesammen var vi saa trøtte og sultne og kjed, at vi paa slutten trættede om alle ting. Den ene vilde have flødegrød, og den anden vilde have flødebunke, naar vi kom frem, og spise forfærdelig vilde vi ialfald allesammen.

Da vi kom op paa gaarden var der lukket og stængt alle steder, – det kunde vi takke hundehvalpen for, at vi kom saa sent.

Først holdt vi en lang raadslagning, om vi skulde banke op folkene eller bare

gaa hen og lægge os i laden. Men vi var saa usigelig tørste, og saa bankede vi. Først sagte; nei, ingen hørte os. Saa høiere og høiere, tilslut dundrede vi lystigt paa døren. Og pludselig, uden at vi havde hørt en lyd indefra, blev døren revet op og en stor, sint mand med busket haar stak hovedet ud.

«Hvad er dette for et forargeligt leven, spør jeg.»

Vi blev saa rædde, at vi tumlede tilbage.

«Aa er dere for no'en, maa jeg spørge?»

Jeg puffede Damine frem; jeg ser endnu det ulykkelige ansigtet og kirteløinene hendes, da hun traadte frem og neiede: «Jeg er Damine Knudsen», sagde hun.

«Jasaa», sagde den sinte mand i døren, «aa er det du far og ræker efter nattetider da?»

«Vi gaar fodtur», sagde jeg.

«Dere faar gaa did, dere kom fra da», sagde manden.

Men der viste sig en kone ogsaa oppe i døren, med rynket ansigt og natkappe.

Damine neiede igjen og saa bønfoldende op paa hende: «Jeg er Damine», sagde hun ynkeligt.

«Aa er det, du vil da, mor?» sagde konen i døren.

«Vi vil gjerne ligge her i nat», sagde jeg, for jeg skjønte, det blev ingenting med Damine.

Konen mønstrede os længe og grundig, endelig hørte jeg, hun hviskede noget til manden om «fine folks barn».

«Ja, dere faar vel ligge paa salen da», sagde hun tilslut og sjokkede barbenet foran os opad en steil trappe, og lukkede os ind paa en lav, kvalm sal, hvor der lugtede støvler og ost og sau og alt muligt.

«Dere faar lægge dere her da», sagde konen og bredte op to umaadelige himmelsenger; dermed gik hun øieblikkelig.

Der stod vi. Jeg skal aldrig forglemme mine følelser; jeg var lidt fortvivlet, men mest var jeg sint. Ikke fik vi mad, og ikke fik vi melk, og ikke var her luft skabt paa denne gyselige sal. Jeg før hen og vilde lukke op vinduerne, saa var de, sandelig min hat, spigret igjen hvert eneste et!

«Damine», sagde jeg, «du er en trumfedeise, som kunde sige, at her var

hyggeligt», sagde jeg, «for de er jo næsten menneskeædere begge to», sagde jeg.

Jeg havde ikke turdet gaa ned og bede om melk for aldrig det, endda jeg havde rost mig af for mor, at jeg var saa kjæk.

Damine smaagræd: «De var snilde, da jeg var her ifjor», sutrede Damine.

Saa satte vi os da paa sengekanten og spiste haardkogte eg, som vi havde i randslerne.

Ude begyndte det at regne; det trommede paa vinduerne og det blev næsten mørkt, og saa begyndte Karen og Antonette at græde, fordi de var rædde, sagde de. Var det ikke for skams skyld, saa skulde jeg gjerne grædt, jeg ogsaa, saa fælt syntes jeg al ting var. Saa krøb to af os op i en seng, og tre i en anden, og jeg syntes, det var saa gyseligt at gaa fodtur, at jeg kunde ikke det sige.

Det var den værste nat, jeg har oplevet. Udenfor piskede regnen ned i strømme og det var aldeles mørkt paa den lave, store sal; Antonette og Damine laa paatvers i sengen, jeg laa paa sengekanten og kunde ikke sove, og nedenunder laa Skohjemsfolkene; jeg hørte helt op, hvor de snorkede. Jeg kunde knapt tro, det var mig selv; det var ligesom i eventyrene om trold og bergtagne folk: nedenunder laa trolde, og her laa vi, og kunde ikke komme ud af fjeldet.

Nei aldrig, aldrig i evighed vilde jeg gaa fodtur mere! Og jeg syntes, jeg var saa gruelig langt hjemmefra. Da alle de andre sov, græd jeg lidet, lidet gran ned i mor Skohjems værkensdyne. For tænk, om de ikke vilde give os mad imorgen heller! Bare det blev lyst, vilde jeg løbe hjem igjen med en eneste gang, om det regnede aldrig saa meget. Og mens jeg laa der, blev jeg saa gruelig glad i alle hjemme, i far og mor og alle søskendene – saa snilde de var – og hvor deilig det var hjemme – ingen havde det vist saa deilig hjemme som jeg – uh-hu-hu – og saa laa jeg der og græd stille, fordi jeg var saa usigeligt glad i far og mor.

Da jeg vaagnede, stod solen høit paa himmelen og myggene surrede og svirrede indenfor i omhængen. Vi reiste os op i sengen og saa paa hverandre og lo. Først lidet gran og saa mere og mere; vi maatte holde hænderne for munden tilslut, forat de ikke skulde høre os nedenunder.

«Hvor forfærdeligt vi har havt det!»

«Ja, forfærdeligt.»

Allesammen forsikrede, de ikke havde sovet en blund den hele nat. «Hvis vi bare kunde faa vinduerne op, saa skulde vi hoppe ud og løbe vor vei med

engang», sagde jeg.

Endelig maatte vi da gaa ned alle fem i følge. Konen stod i kjøkkenet; hun havde endnu natkappen paa og hendes underlæbe hang hende langt ned over hagen.

«Skal det være for fornøielsen, at dere gaar saadan?» spurgte hun.

Ja, det har saa skam ikke været nogen fornøielse at ligge oppe paa din sal inat, tænkte jeg.

Saa spurgte hun, hvem der var forældrene vore, og da hun hørte det, blev hun med engang meget blid og aabnede døren til en kvalm, solhed stue med nedrullede gardiner, hvor der var et fluesur, som ikke kan beskrives. Det var storstuen paa Skohjem. Saa fik vi kaffe og stenhaardt hvedebrød, og siden stikkelsbærvin med døde fluer i. Ialfald laa der to i mit glas.

«Nu kan dere da se, at de er snilde, sagde Damine triumferende.

Aa ja, de var jo ikke værst nu; men ikke for det, at jeg nogensinde kom til at like mig paa Skohjem. Jeg havde ikke spor af lyst at være der længer for mit vedkommende, og det havde ikke de andre heller, lod det til.

Saa betalte vi for os, neiede pent allesammen og satte paa sprang nedover veien.

Endda det havde regnet om natten, var det tusind gange varmere end dagen før, det var akkurat som inde i en bagerovn. Hele tiden ærtede vi Damine, fordi hun syntes, det var saa hyggeligt paa Skohjem.

Men ret som det var, stod der en gul hest ganske løs midt i veien. Løse hester er min pest. Jeg tror, vi var hundrede gange over grøften og ud paa veien igjen for den lille gule hesten. Aldrig saa snart havde vi gaaet et lidet stykke, og tænkte, vi var vel undaf den, saa dundrede det bag efter os, og der kom den travende.

Kan dere tænke dere noget æklere end at have en saadan løs gul hest dundrende efter sig?

Du, hvor trætte vi var, efter at have løbet for den hesten. Antonette og Karen var ligblege og laa langs grøftekanten og græd. Massa havde saa ondt i hovedet, at hun vilde kaste op, og Damine var sur som eddike, fordi vi syntes, der var ækkelt paa Skohjem. Alting var leit, og ingen ende tog veien, og ikke kom der nogen hest, vi kunde faa kjøre med heller; vi gik og gik.

Alle næserne vore var brunrøde af solen med blemmer paa, og da vi nærmede os byen, traf vi folk, som lo af os, fordi vi var saa trætte. Saa mødte vi Karens far og mor, og Karen tog faderen under den ene arm og moderen under den anden, og hun sagde ikke farvel til os engang af bare træthed.

Men siden har vi mange gange leet af den fodtur! Af den gyselige nat paa Skohjem og af mor Skohjems skidne natkappe og stikkelsbærvin med døde fluer i.

For *igrunden* var det gjildt ogsaa, kan dere skjønne!

Agterudseilet.

Aldrig i mit liv har jeg reist saa langt som i sommer, da mor, Karsten og jeg besøgte tante Ottilia og onkel Karl i Kristiania. Og saa rent uventet, som den reisen kom paa! Jeg fik næsten ikke tid at glæde mig engang; det var saa vidt, jeg fik tid at skrive et brevkort til Mina, som var i besøg paa Horten hos sin bedstemor, og bede hende komme paa bryggen og hilse paa mig, naar jeg reiste forbi med dampskibet.

Naar vi skal ud at reise, er far altid saa forfærdelig ræd for, at vi skal komme for sent med dampskibet.

«Skynd dere – skynd dere –», siger han bare og gaar ud og ind ad dørene. Mor er kjed af det; men det hjælper ikke. Saadan er forresten alle gifte herrer, siger mor. Urimelige, naar andre skal ud, og endda værre at reise med, siger mor.

Halvanden time før dampskibet kunde ventes, maatte vi trabelere paa bryggen; for far gav sig ikke. Mor maatte sidde dernede paa en bænk med melsække om sig paa alle kanter; men Karsten og jeg og Ola Bugta og de andre sjauerne paa dampskibsbryggen var oppe paa Lillevarden og saa efter dampskibet. Alle mennesker ønsker, det skal blive godt veir, naar de skal ud at reise; men jeg ønsker, det skal blive storm, jeg; for at dukke op og ned i bølgerne er forfærdelig gjildt. Og saa er det saa flaut, at jeg aldrig har været sjøsyg, saa jeg ikke ved, hvorledes det er.

«Hvorledes veir tror du, vi faar, Ola Bugta?» spurgte jeg ham oppe paa Lillevarden.

Ola Bugta tog snadden ud af munden: «Aa, han er fin utaføre.»

Uf, saa fik vi vist godt veir idag ogsaa. Naa endelig, der saa vi en fin røg langt i vest. Karsten og jeg stubte næsten hovedkulds ned af heien for at fortælle mor, at nu saa vi røgen. Karsten havde faaet ny lys vaarfrakke til reisen. Han ser saa rar ud i den; for den er altfor lang til ham. Jeg tillod mig at sige, at han lignede en lægprædikant i den, – ikke fordi, jeg har rigtig nok aldrig seet en lægprædikant i lys vaarfrakke; men Karsten blev ligesom saa lang og skikkelig at se paa med en eneste gang.

Naa, der saa vi dampskibet i Kvitholmsgabet. Dampskibet ser altid saa meget interessantere ud, naar en selv skal reise med det, synes jeg. Det gjør altid en stor svingning, naar det kommer frem bag holmen, og gaar i en stor, nydelig bue ind til bryggen. Der var mange passagerer ombord. Med det samme landgangen var lagt over, vilde jeg ombord. Men postexpeditøren puffede mig tilside: «Posten først», sagde han. Men efter posten sprang jeg.

Aa, saa rasende snodigt dette var! Fuldt af passagerer og kufferter og tiner og vadsækker paa dækket, og deilig dampskibslugt, og alle veninderne stod paa bryggen, – og jeg var gruelig aktiv med at bære ombord mors haandkuffert og plædrem; jeg var nu vist seks gange frem og tilbage over landgangen. Uf, saa mange kasser, der skulde ombord; vi kom jo aldrig afsted. Jeg nikkede og nikkede til alle paa bryggen. Tilslut nikkede jeg til Ola Bugta; men han nikkede ikke igjen, han bare vendte skraaen i munden.

Saa gik vi da endelig.

Dere kan tro, der var mange rare mennesker ombord. Naar jeg gaar paa bryggen og ser paa dampskibet, saadan som jeg pleier om dagene, saa synes jeg næsten, det er de samme mennesker, der reiser bestandig.

Bestendig er der et par gjennomblæste damer, og herrer med hattene nede i nakken, og en handelsreisende, som vil være flot og ser i kikkert paa folk, som staar to-tre meter fra ham. Men idag var der en hel del forskjellige mennesker med.

Den første, jeg lagde merke til, var en dame i graat sjal og polkastøvler, med stort tørklæde paa hovedet og slør, og briller udenpaa sløret, – nei brillerne var under sløret, og hele tiden sad hun med lukkede øine. Tænk at være ude at reise og saa sidde med lukkede øine, og briller udenpaa der, og slør udenpaa der, og

tørklæde uden paa der; – hvad moro kunde hun have af at reise, det maa jeg rigtignok spørge om. Hun reiste forresten sammen med en smal herre med et slidt plæd og en usigelig spids næse. Ret som det var, gik den smale herre hen og bøiede den spidse næsen sin nedover hende, som han lugtede paa en blomst. Og hver gang sagde hun uden at aabne øinene: «Er det sjøgang, Alfred?» Det kunde vel hun merke ligesaa godt som Alfred.

Længere borte sad der en stor, gammel dame, som reiste med en skammel. Tænk at reise med en gul træskammel under benene! Hvis hun endda havde siddet i ro; men hun var paa farten med skammelen uafladelig. Tilslut syntes hun vist, at jeg saa akkurat passe ud til at bære skammelen for hende.

«Du smaapi'e», sagde hun – jeg hørte, hun var fra Bergen – «du er nok saa snild, du, at du hjælper mig lidt». Siden kunde jeg ikke komme i nærheden af den krumme næsen hendes – hun havde saadan næse, der begynder at blive krum midt oppe mellem øinene –, uden at det var noget, jeg skulde gjøre for hende. Værst var det med en parasol, som hun ikke kunde finde igjen.

«Der er knapper og blonder paa de svage steder paa den, min pi'e», sagde hun. Efter den anvisning fandt jeg den virkelig. Siden bød hun mig noget sukkertøi; men det saa saa klisset ud, at jeg gav Karsten det. Jeg saa, han knaskede godt paa det.

Men mor havde truffet en barndomsveninde; de sad og talte sammen uafladelig. Tænk, det var toogtyve aar siden, de havde seet hinanden. Hvor rart det maatte være at se min bedste veninde Mina igjen om toogtyve aar med forlorne tænder og tre hager. Karsten var rent merkelig; for han sad ganske stille ved siden af mor med hænderne dybt ned i lommerne paa sin nye frakke og sagde ikke et muk.

Jeg var ikke i ro et øieblik, jeg gik omkring hele tiden. Længst agter sad tre englændere. Tænk, jeg skjønnte ikke et ord af, hvad de snakkede om, endda jeg er den flinkeste i engelsk paa skolen. Jo «yes» og «very», det skjønnte jeg, men ikke det spor andet. Den ene af englænderne havde vist ligtorne; for han havde skaaret hul paa støvlen sin, og udigjennem hullet stod der en stor bomuldsdot. Jeg gad vide, hvad mor vilde sige, hvis jeg gjorde det, jeg.

Borte for sig selv paa en bænk sad en tyk madam i fransk sjal med en stor laage kurv, som hun dukkede ned i hvert øieblik. Der kom baade syvøres kager og

pølse op af den kurven. Hun lukkede igjen det ene øie og saa paa mig, som hun havde lyst at byde mig noget med, og gumlede og spiste.

Ret som det var, var jeg nedenunder. Det dirrede saa deiligt i skibet, naar en var nede i salonen; det klirrede ide store, hvide lamper under taget og lugtede saa yndig dampskib. Bortover de rødbrune plydses sofaerne laa der damer og herrer med plæd over sig og smaasov. Jeg tog en avis; for det saa flot ud at sidde og læse; men jeg havde skam ikke den mindste lyst til at læse aviser. Jeg gik straks op paa dækket igjen.

Men hvor veiret havde forandret sig; det var slet ikke saa straalende, som da vi reiste hjemmefra. «Vi faar nok huske os paa Langesundsfjorden idag», var der nogen, der sagde. Der var alt smaa hvide toppede bølger, og vinden peb henover dækket. Naa, der begyndte skibet at dukke ganske antagelig.

Ak – op – og – ned – op – og ned!

Jeg krøb op og satte mig allerlængst agter lige ved flaget; for jeg syntes, det saa ud, som dampskibet huskede mest der. For dere kan vide, jeg vilde gjerne gyngesaa saa meget som muligt.

Dampskibet lagde kursen mere ret til havs; skumhvide sprøiten stod op om baugen, hvergang vi var nede i bølgerne; vinden tog nogle tag i solseilet, som det skulde revne, og haaret blæste mig om kinderne; – nu likte jeg mig, nu! Hurra!

Men bortover dækket forsvandt de lidt efter lidt alle passagererne. Mor og hendes veninde var de første; Karsten diltede efter dem. Mor raabte noget til mig, i det samme hun forsvandt i kahytstrappen; men jeg skjønnte ikke, hvad det var.

Du deiligste verden, – dette var moro; – gid det gik endda længere ud tilhavs, endda længere, – endda længere.

Aa, der skulde damen med polkastøvlerne og det graa sjal bugseres ned i kahytten. Jeg skjønner ikke, hvad Alfred tænkte paa; for istedenfor at hjælpe hende hang han bogstavelig bare bag paa ryggen paa hende. Sandelig, om jeg troede, hun havde greiet sig saa godt med lukkede øine og polkastøvler og Alfred paa ryggen, som hun gjorde. Hun forsvandt med det altsammen nedover kahytstrappen; jeg sprang efter; for sandelig min hat havde jeg lyst at se, hvorledes hun klarte sig. Nede i trappen gik det galt; hun blev syg – hu ha –. Alfred hang endnu paa ryggen og raabte ynkelig «Bo – let – te min, – Bo – lette

min!»

Damen med skammelen var forlængst usynlig. Den gule skammel skjøttede sig selv og tumlede fra den ene side til den anden. Der kom en opvartningspige op og skulde hilse fra mor, at jeg værsgod skulde komme nedenunder paa øieblikket. Det var vist det, hun havde sagt, da hun forvandt nedover kahytstrappen.

Dernede i kahytten laa mor og Karsten ligblege paa hver sin sofa. Jeg skulde lægge mig, jeg ogsaa, sagde mor. Sandelig om jeg havde nogen lyst til at lægge mig paa en sofa; nu skulde jo moroen først begynde; men naar mor sagde det, saa – –. Hurra, der ramlede kopper og tallerkener og bretter over hinanden ude i serveringsrummet, folk faldt over hinanden i trapperne, reisetøiet, der var ophængt ude i gangen, og de grønne forhæng for kahytsrummene svingede voldsomt frem og tilbage, slig kastede skibet sig.

Men bagom et af de grønne forhæng hørte jeg i forbifarten en klagende stemme: «Er det sterk sjøgang, Alfred?» Og Alfred beroligende:» Det brillianteste veir af verden; – jeg forsikrer dig brilliant; jeg skulde gjerne reise i en pram lige til Skagen –!»

Pyt san – reise i en pram over til Skagen i dette veiret, nei, det var du nok blaa for det, Alfred far!

«Sig, om der er nogen, der vil hjælpe mig», klagede og bad en bergensk stemme bag et forhæng længere borte i gangen. Det var bestemt damen med skammelen; jeg kikkede bag forhænget. Jo, ganske rigtigt. Hun sad paa kanten af sin køie; hun var saa tyk, at hun ikke troede, hun kunde komme ud igjen, hvis hun klemte sig ind, sagde hun.

Dere kan tro, hun satte mig i aktivitet. Hun havde forlagt alle sine sager, en pulsvante her og en pulsvante der; jeg maatte finde op altsammen, en blomsterbuket inde i salonen og galoscher under sofaen. Tilslut var det skammelen oppe paa dækket. Det var nu bare moro at komme op paa dækket en tur igjen, kan dere vide; jeg tumlede fra den ene kant til den anden og lo alt, hvad jeg orkede.

Tilslut syntes vist opvartningsjomfruen, at jeg svævede for meget om dernede i gangene og gik i veien; for hun puffede mig uden videre ind i en lugar. Der sad madamen med laagekurven.

«Sig, om der er nogen, der vil hjælpe mig», klagede den bergenske dame

fremdeles i lugaret ligeoverfor os.

«Kan De skjønne, hvorfor slige reiser», sagde madamen og kastede med nakken ad den kant, stemmen kom fra; «naar en har sit gode hjem og sin gode seng og sit gode stel, aa er det saa folk ligger og ræker efter.»

«Hvad reiser De efter da?» spurgte jeg.

«Aa jeg har været en liden tur borti Grimstad hos min søster en tre ugers tid; – jeg havde ikke tænkt, jeg skulde ble't der mere end en uge i det høieste, saa jeg tog ikke mere end et skifte med mig, saa De maa undskylde, om jeg ser noget usynlig ud.»

Nei, jeg forsikrede, at hun ikke saa det mindste usynlig ud. Men den madamen var forfærdelig snodig, kan dere tro. Hun fortalte mig hele sit levnetsløb. Hendes mand var skipper; to gange havde hun været med ham inde i varmen – hjemme i vor by kalder de det ogsaa at være inde i varmen, naar de har været inde i det sorte hav – «og en gang over ækvatoren helt til en plads, de kalder saa meget som Buenos Ayres, og der var saa fornydeligt, mor, med ridende politi i gaderne.»

Og hele tiden, mens vi snakkede sammen, tyggede og spiste hun. For det var en i Grimstad, som hed Gonnensen, og som var saa galant, at han havde kjøbt en hel «korj» med kage til hende til reisen: «Værsgod, forsmaar Dere en kage», bød hun mig, ret som det var.

«For Gonnensen var saa galant», var det sidste, jeg hørte, da hun gik over landgangen i Fredriksvern. Der hørte hun hjemme. Siden stod hun paa bryggen med det ene øie knebet dygtig igjen og viftede til mig og tyggede.

Nu havde vi bare Larvik og Vallø igjen, saa kom vi til Horten; der skulde jeg møde Mina; – hurra – hurra, hvor jeg glædede mig!

Men det er sandelig godt, at en ikke ved, hvad der skal hænde; for det var paa Horten, jeg blev agterudseilet, og det kom af, at dampskibet bare ringede én gang ved Hortens brygge, og det tillader jeg mig virkelig at sige er skam mod dem, der reiser og har betalt billet helt til Kristiania.

Ja, det var fælt; – men nu skal dere akkurat faa vide, hvorledes det gik til. Da vi kom til Horten, stod Mina paa bryggen med ny rød parasol. Mor og Karsten laa nedenunder endnu. Jeg sprang øieblikkelig iland, kan dere vide. Mina og jeg syntes, det var forfærdelig moro at snakke sammen; for vi havde ikke seet

hinanden paa over fjorten dage.

«Deroppe bor bedstemor», sagde Mina, «deroppe, se der, – kom her, bare to-tre skridt at løbe, saa ser du det bedre; – se der er haven og dukkestuen med røde gardiner. Ser du dukkestuen, – bare et par skridt til, – og der er kilebanen i bedstemors have –»

Vi løb og vi løb opover; der ringede dampskibet. «Det ringer vel tre gange», sagde jeg. «Du kan vide det», sagde Mina og forklarede videre: «Ser du den hvide baaden med flaget – –»

Jeg hørte en mistænkelig lyd nede fra dampskibet og vendte mig lynsnart om; jo ganske rigtig, der lagde det fra bryggen, først et par slag agterover med maskinen, saa med fuld fart forover. Jeg løb i stormskridt nedover bryggen.

«Stans – stans – stans, jeg skal med –»

Men tror dere, der var nogen, der brydte sig om, enten jeg raabte eller ei, saa tager dere fejl. Der var ikke et menneske ombord, som vendte paa hovedet engang, og sjauerne paa bryggen lo alt, hvad de orkede. Der gik dampskibet med mor og Karsten!

Jeg spørger bare, om dere ikke levende kan sætte dere ind i mine følelser; ja, for jeg blev saa fortvivlet, at jeg satte mig plad ned paa bryggen og græd. Hvad maatte mor tro; hun troede vel, jeg var faldt overbord, naar jeg forsvandt slig sporløst med en eneste gang; – og hvad vilde far sige, – og hvorledes i alverden skulde jeg komme til Kristiania nu?

Aa, hvor jeg græd den gangen paa Hortens brygge! Tilslut maatte jeg gaa hjem med Mina. Og Minas bedstemor var svært sød, det var hun, og Horten var vist en pen by, og der var vist mange snilde mennesker der, det tror jeg gjerne; men jeg syntes, det var fælt at være der, jeg. Jeg brydte mig ikke om dukkestuen med røde gardiner eller nogen ting, skjønt det var den nydeligste dukkestue, jeg har seet i mit liv, med to smaa gyngestole med smaa broderede puder i stuen og smaa puddingformer og dørs slag paa væggene i køkkenet.

Men Minas bedstemor telegraferede til mor til Drøbak, at jeg var i god behold paa Horten; og om aftenen sent kom der telegram fra mor fra Kristiania, at jeg maatte faa laane reisepenge hos Minas bedstemor, og at jeg tidlig næste morgen skulde reise med et lidet dampskib indover fjorden.

Altid kommer jeg op i saa meget rart; ja, for jeg har rigtignok aldrig hørt om

nogen liden pige, som blev agterudseilet slig som jeg paa Hortens brygge. Minas bedste mor vilde, at jeg skulde blive der nogle dage og vilde telegrafere til mor og spørge, om jeg fik lov; men det vilde jeg ikke; for jeg længtes saa usigelig efter mor. For om natten havde jeg ligget saa længe vaagen, og da syntes jeg saa tydelig, jeg følte paa mig, at jeg vist aldrig fik se mor igjen mere. Derfor vilde jeg ikke paa nogen maade blive igjen.

Der sad jeg da i graalysningen næste morgen paa et fugtigt dæk ombord i et lidet dampskib med to store poser med kage. Mina stod paa bryggen og viftede og gjespede; for klokken var ikke mere end fem om morgenen.

Jeg frøs og spiste op kage efter kage og gruede for, hvad mor vilde sige, naar jeg kom frem. Jo, dette var rigtignok en anden ankomst til Kristiania, end jeg havde tænkt.

Der var ikke andre passagerer ombord end jeg og en stor hund, som stod i baand med adressen paa ryggen. Og den havde jeg ikke stor moro af heller; for den glefsede efter mig, da jeg klappede den.

Siden kom kapteinen hen og snakkede med mig. Da jeg fortalte ham, at jeg var bleven agterudseilet paa Hortens brygge igaar eftermiddag, lo han, saa han blev ganske fiolet i ansigtet. Sig mig, om dere kan skjønne, at det var noget at le af? Forresten var kapteinen noksaa snild; for jeg fik lov at komme op paa kommandobrettet til ham, og der opholdt jeg mig hele tiden, til vi kom til Kristiania.

Jeg maa sige, at Kristiania er en pen by. Jeg saa nøie paa alting oppe fra kommandobrettet, kan dere tro, og kapteinen fortalte og pegte og viste, saa jeg vidste alting næsten, inden vi havde lagt til bryggen. Der stod onkel Karl, mor og Karsten og ventede. Mor rystede paa hovedet og saa vred ud; men onkel Karl lo og nikkede med stor hvid knebelsbart.

«Gudskelov, jeg ser dig igjen», sagde mor; «du kan tro, jeg var ængstelig for dig»

«Vil du ikke have greie paa, hvem der eier alle hestene, du ser, du da?» spurgte onkel, da vi var komne vel tilsæde i vognen. «Karsten vilde vide, hvem der eiede hver eneste hest, som vi mødte paa gaden, da vi kjørte opover igaaraftes.»

«Vakre øine paa bikjungen», sagde onkel pludselig.

Jeg saa mig forbauset om; for jeg saa ingen bikjunge noget sted. Men tænk saa skjønte jeg det, at det var mig, han mente. Jeg har rigtig seet paa øinene mine siden; men jeg synes ikke, de er noget vakre, jeg; for de er altfor runde og ser saa for undrede ud.

Men al den moro, jeg havde i Kristiania! Ja, det kan ikke engang nytte, at jeg begynder at fortælle om det; for da blev jeg aldrig færdig.

Ja, for jeg har et forfærdeligt snakketøi, naar jeg først lægger iveri, det siger alle mennesker.

Dikken Zwiilmeyers *Morsomme dage* er lastet ned gratis fra bokselskap.no